

ΕΡΜΗΣ ὁ ΛΟΓΙΟΣ.

Νοεμβρίου α΄.

21

1817.

Φυσική, ἀνατροφή.

Διατριβὴ Ἰατρικὴ παρὰ Ἰατροῦ πρὸς τοὺς γονεῖς.

Η πρέπουσα ἀνάπτυξις τῶν συνημάτων, τοῦ νευρικοῦ, ἀγγειακοῦ, καὶ μυικοῦ, καὶ τῶν ὀργάνων, ἐγκεφάλου, πνεύμονος, καρδίας, ἥπατος, σπληνός, παγκρέατος, στόμαχου, καὶ ἐντέρων, νεφρῶν, κύσεων, οὐρικής καὶ σπερματικῆς, ὀρχιδίων, μήτρας, μασᾶν, καὶ τῶν αὐτῶν ὑπουργιῶν, ὀνομάζεται ὀργανισμοῦ τελειοποιήσις ἢ τελειότης.

Τὰ μέσα τὰ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τελειοποίησιν τοῦ ὀργανισμοῦ εἶναι αἰτίαι καὶ κέντρα (Causae et Stimuli). Ἡ διδασκαλία καὶ μεθοδικὴ ἀνάπτυξις τῆς χρήσεως, ὁδηγήσεως καὶ τοῦ κανονισμοῦ τῶν αἰτιῶν καὶ τῶν μέσων καλεῖται φυσικὴ ἀνατροφή· ὅταν αὐτὴ ὁμῶς θεωρῇ μένον τὴν τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν τελειοποίησιν, ἠθικὴ ἀνατροφή. Αἰτία τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ εἶναι οἱ γονεῖς, καὶ μέσα, ὅλα τὰ κέντρα καὶ διαιτητικὰ μέσα, καὶ ἀρχαὶ σεμελειώδεις ἐξαγόμεναι ἀπὸ τὴν Ὑγιεινὴν.

Ἀπὸ τὰ λακωνικῶς ἐκτεθέντα ἔπεται, ὅτι ἡ ἐντελής πραγματεία, περὶ φυσικῆς ἀνατροφῆς, πρέπει νὰ διαιρεθῇ εἰς τρία μεγάλα κεφάλαια. Εἰς τὸ πρῶτον πρέπει νὰ θεωρηθῶν οἱ δύο γεννήτορες, κατὰ ποίας συνθήκας καὶ κανόνας ἐνούμενοι εἰς συζυγιακὸν δεσμόν, κατὰ ποίας ἰδιοσυγκρασίας, ἡλικίαν, διαίταν, ἔξεις καὶ συνεύρεσιν, ἐμποροῦν νὰ προάξωσι παιδιὰ ὑγιῆ, καὶ καλοὺς πολίτας (α), δυνα-

(α) Οὗτοι, ἦν δ' ἐγὼ, ὡς ἄγαθ' Ἀδεύμαντε, ὡς δόξαιεν ἄν τις, ταῦτα πολλὰ καὶ μεγάλα αὐτοῖς προσάττομεν, ἀλλὰ πάντα φαῦλα, εἰάν, τὸ λεγόμενον, ἐν μέγα φυλάττωσι, μᾶλλον δὲ ἀντὶ μεγάλου ἱκανόν. Τί τοῦτο; ἔφη. Τὴν παιδείαν, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ τροφήν· εἰάν γὰρ εὖ παιδευόμενοι, μέτριοι ἄνδρες γίνωνται, πάντα ταῦτα ῥαδίως διόφονται, καὶ ἄλλα γε ὅσα νῦν

πληθύνη αὐταὶ αἱ μεγάλαι οἰκογένειαι, τὰς ὁποίας τόσα εἶδη φθορᾶς καὶ θανάτου καθ' ἡμέραν ἐφορμῶσιν; Εἰς τὴν ἡσυχον καλύβαν λοιπὸν τοῦ γεωργοῦ, εἰς αὐτὸ τὸ ἄστυλον, ὅπου ἡ ἀθώοτης ἐξωστρακισμένη κατοικεῖ, καὶ τὰ καλὰ ἦδη βασιλεύουν, πρέπει νὰ μετεμφυνεύσωμεν τὸ παιδίον χρόνον τινα μετὰ τὴν γέννησίν του, ὅταν ἡ μητέρα παραιτῇται, ἢ ἀποψιφίζεται ἀπὸ τὴν θρεψίν του, ἀναγκαζομένη νὰ τοῦ ἀρνηθῇ αὐτὴν τὴν εὐγενῆ ὑπουργίαν καὶ τὸ χρέος ἐξ αἰτίας τινὸς ἀσθενείας, οἷον γαλακτοσερήσεως, φθίσεως, βαχίτιδος, ἔρπητος, χοιράδων, νεφρίτιδος, ἀρθρίτιδος, καὶ ἄλλων παθῶν διαδιδομένων διὰ τοῦ γάλακτος.

Ἄλλ' εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς τροφῆς πόσοι σκόπελοι μᾶς παρασηνούνται! Προσέχοντες εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς, ὀργανικὴν διαθέσιν, κρᾶσιν, ὑγείαν, χαρακτῆρα, οἰκημᾶ τῆς, τρόπον τοῦ ζῆν, ποσότητα καὶ ποιότητα τοῦ γάλακτος, ἐκλείγομεν βυζάντραν ἀπὸ 20—35 ἐτῶν, καλοῦ ὀργανισμοῦ, μετρίου πάχους, ὑγειᾶ καὶ ἁμοιρῶν τινὸς ἀσθενείας χρονικῆς, εὐσχημάτιστον, μελανότριχα ἢ ὑπόξανθον, οὐδέποτε ξανθὴν, καλὸδόντον, ἔχουσαν οὐλὴν σιερᾶ, καὶ καλὰ χνώτα, μέτριον μέγεθος ἡτοιμάνασημα, καὶ μαζοὺς ἐνεσπαρμένους ἀπὸ μελανόχροας φλέβας, ἔχοντας ἀλωὰν ὀγκωμένην καὶ θηλὴν διάτρητον, καὶ μῆκους πρέποντος ἀποβάλλοντες τὴν ἔχουσαν ἐξανθήματα εἰς τὸ δέρμα, ἀδελον διαπνοὴν, κακόοσμον καὶ δυσώδη, τὴν λευκοβροῦσαν καὶ ἀδέναν ὀγκωμένους ἔχουσαν.

Ἡ τροφὸς, λέγει ὁ Βολταῖρος, πρέπει νὰ ᾖ ὑγιὴς κατὰ τὴν καρδίαν καὶ κατὰ τὸ σῶμα, νὰ μὴν ἔχη δηλονότι οὔτε ἀσθενεῖαν φυσικὴν οὔτε ἠθικὴν, διαθέσεως γλυκείας καὶ χαριτοποιοῦ. Ἡ εὐκόλως παροξυνομένη καὶ ἐπιρρητὴς εἰς θυμὸν ἢ εἰς τὰ ἄλλα πάθη τοῦ μίσους, τοῦ φθόνου, τῆς ζηλοτυπίας, ἢ μίθους ἢ ἀσελγῆς εἶναι ἀληθὴς μάστιξ τοῦ τροφίμου.

Ἡ κατοικία αὐτῆς πρέπει νὰ ᾖ πασρικὴ καὶ εὐρύχωρος, θέρσεως καὶ αἵρος καθαροῦ. Ἡ τοποθεσίᾳ τῆς εἰς ὑψηλὰ μέρη, καὶ ὄχι εἰς χαμηλὰ, ὑγραὶ καὶ ἐλώδη, ἀφορῶσα, εἰς τὰ ἀνατολικά ἢ ἀνατολικοαρκτικῶα, καὶ ὄχι εἰς τὰ δυτικά ἢ μεσημερινά.

Τὴν αὐτὴν ὡς πρὸς τὴν ποσότητα καὶ ποιότητα τῶν

φαγητῶν πρέπει νὰ παρατηρῶμεν. Ἡ πολυφάγος, πιεζούσα νὰ κάμῃ γάλα μὲ τὸν φορτισμὸν τοῦ σομάχου της, χωνεύει κακῶς, καὶ βάζει εἰς κίνδυνον τὸ γαλακτοτροφούμενον νήπιον. Μία ἀνάλογος εἰς τὰς χρείας της τροφή τῆς ἐξαρκεῖ, καὶ τὸ φυτικὸν ἢ ζωικὸν βασίλειον, ἢ κάλλιον τὰ δύο ὁμοῦ ἠνωμένα δέλουν τῆς χρησιμεύσειν εἰς τροφήν. Διΐσχυρίζονται τινές, ὅτι τὰ φυτὰ καταστῆνουν τὸ γάλα μᾶλλον ζακχαῤῃδες, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον δὲν πρέπει νὰ συμβουλευθῶμεν τὴν θεωρίαν καὶ πρᾶξιν, εἰ μὴ τὰς ἔξεις καὶ ὀρέξεις τοῦ ὑποκειμένου. Τὰ καρκεύματα, τὰ ἀρωματικά, τὰ ἀλατισμένα κρέατα, τὸ σαπρὸν πάχος καὶ παλαιὸν τυρίον πρέπει νὰ ἦναι ἀπηγορευμένα. Ὁ ἄκρατος οἶνος, τὰ πνευματώδη ὑγρά ἢ πιοτὰ εἶναι ἐπικίνδυνα μακρὰν ἀπὸ αὐτὴν ἢ κιοκκολάτα, καὶ ὁ καφὼς, εἰάν δὲν εἶναι συνειθισμένη.

Ἡ βυζάστρα πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ τὴν ὀκνηρίαν καὶ καθεσικὴν ζωὴν· τὸ μέτριον γυμνασμός καὶ ἡ κίνησις εἰς τὸ οἰκημάτων καὶ συχνῶς εἰς ἀνοικτὸν αἶρα εἶναι πολλὰ ὠφέλιμα, καὶ μέσα θαυμάσια διὰ τὴν τελειοποίησιν τῆς τροφῆς της καὶ βελτίωσιν τοῦ γάλακτος. Ἡ πολλὴ ἀγρυπνία, ἢ ὁ πολὺς ὕπνος εἶναι ἐξαισιῶς βλαβερά, ἐπειδὴ ἡ μὲν καταθλίβει τὸ σῶμα, ὁ δὲ τὸ καταναρκώνει. Ὁ πολλὰ σκληρὸς κράδματος ἢ πολλὰ μαλακὸς βλάπτει ἐπίσης τὴν ὑγείαν της· τὸ μέσον λοιπὸν συμφωνεῖ ὡς πρὸς αὐτήν.

Ἡ ποσότης καὶ ποιότης τοῦ γάλακτος ποικίλλει κατὰ τὰ τὰς προόδους καὶ περιστάσεις. Ὁρῶδες, ὅσον ἦττον παλαιὸν, ὀλιγόχρωνον τὲν πρῶτον μῆνα, κλίνει πρὸς τὸ κυανοῦν τὰς ἐπτὰ ἑβδομάδας ἢ καὶ ὀλίγον περισσότερον, ὑπόλευκον, γλυκὺ καὶ ζακχαῤῃδες τοὺς πέντε ἢ ἑξ μῆνας ἀποβαίνει. Ἐν γένει ὁ μαιευτὴρ ἢ ὁ ἐξησκημένος ἰατρός κρίνει μετὰ λόγου τὰς ἀπαιτούμενας ιδιότητάς του, ὅταν βλέπωσι τὸ γαλακτοτροφούμενον καλῶς ἔχον καὶ ὑγιαίνον. Αὐτὸ μοι φαίνεται τὸ καλῆτερον καὶ ἀσφαλέστερον μέσον τοῦ νὰ διακρίνωσι, καὶ βεβαιώσωσι τὴν καλὴν ποιότητα τοῦ γάλακτος, ἀπὸ ὅσα ἡ ἀγοραῖα δοκιμὴ ἐφεῦρε, καὶ οἱ χυδαῖοι βάζοντες δύο ἢ τρεῖς ρανίδες εἰς τὸ ὀνύχιόν των ἢ εἰς ὑαλίον διὰ νὰ ἰδοῦν τὴν σύστασιν, ἢ βράζοντες το διὰ νὰ παρατηρήσουν, εἰάν γίνεταί ὑπόζυον, ἢ ξεπλύνοντες τὸ σῶμα των γεύονται διὰ νὰ καταλάβουν τὴν γεῦσιν καὶ ὁσμὴν

του. Αὐτὴ ἡ ἀναλογία ὅμως δὲν εἶναι πάντοτε ἀλάνθαστος, ἐπειδὴ τὸ γάλα μιᾶς γυναικὸς ὠφέλιμον εἰς τὸ ἴδιον της νηπίον, κακῶς ἤθελαν συμπεράνει, ὅτι αὐτὸ ἔχει τὴν αὐτὴν ιδιότητα διὰ τὸ νηπίον μιᾶς ἄλλης. Εἶναι λοιπὸν βιασμένοι νὰ κάμουν τὴν ἐκλογὴν μιᾶς τροφῆς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τυχεράν καὶ ἀδέβαιον, εἰάν δὲν τὴν ἀλλάζουν, ὅταν βλέπουν αὐτὴν μὴ συμφέρουσαν, καὶ τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῇ νηπίον ἀντὶ νὰ ὠφελῇ βλαπτόμενον καὶ ἀσθενοῦν.

Εἶναι πάντοτε ὠφέλιμον, ὅ,τι καὶ ἂν λέγωσιν οἱ συγγραφεῖς, νὰ ἀναλογοῦν τὴν ἐποχὴν τοῦ γάλακτος μετὰ τὴν τοῦ νηπίου· καὶ εὐρίσκοντες τὴν βυζάζσαν μιτέρα ἀπὸ πολλὸν καιρὸν, πρέπει νὰ τῇ δίδουν ποτὰ συγκεραζικὰ, χρήσιμα νὰ κατασχίσουν τὸ γάλα της ὀρῶδες, καὶ ἀνάλογον εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ σωμαχοῦ τοῦ νηπίου, ὃ ὁποῖος πρέπει νὰ τὰ χανεύσῃ.

Ἀποφευκτέαι αἱ αὐξίμαι παραγγελῖαι τῶν Παλαιῶν, τῆς ἀπολαύσεως τοῦ ἔρωτος τὴν τροφὸν ἐμποδιζόντων· αὐτὴ ἡ σέρησις ἐξακολουθουμένη πολὺν καιρὸν, προξενεῖ τὴν φύσιν, τὴν ὁποίαν ἡ γυναῖκα δὲν ἐμπρεῖ νὰ χαλινώσῃ χωρίστῃ δυνάμειαν, τῆς ὁποίας ἡ ὁρμὴ ἤθελεν ἀποκατασταθῇ ἰσχυρωτέρα, ἀπὸ τὴν τοῦ λογικοῦτης· ἐξ ὧν ἐμποροῦν νὰ τῇ συμβοῦν σημασίαι λύπης, μελαγχολίας, ἱκαναὶ νὰ μεταβάλλουν ἢ νὰ ἐμποδίσουν τὸ γάλα· συμβεβηκὸς τόσον φεβρώτερον, ὅσον ἡ γυναῖκα εἶναι νέα, ἀκρατὴς καὶ συνειδησμένη εἰς τὰς ἀπολαύσεις τοῦ ἔρωτος. Ἀρκεῖ λοιπὸν ὡς πρὸς τοῦτο ἡ μετριότης καὶ φρόνιμος ὑπουργία μεταξὺ τοῦ συζυγιακοῦ χρέους καὶ τοῦ γαλακτισμοῦ.

Ἄλλ' ἡ τροφὸς (λέγουσιν) συνοικοῦσα τῷ ἀνδρὶ ἐμπορεῖ νὰ συλλάβῃ· Ποία ἡ ζημία; ὅταν τὸ γάλα δὲν χάνῃ οὔτε τὴν ποιότητα οὔτε τὴν σύσασιν ἤτοι πυκνότητα, καὶ τὸ τρέφειμον ἐξακολουθεῖ ὠφελούμενον; Τὸ παράδειγμα τῶν ζώων ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ βασιζόντων καὶ θηλαζόντων, καὶ πολλῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ἕως τὸ τέλος τῆς γεννήσεώς των γαλακτίζουσιν, ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ κυοφορία δὲν εἶναι ἀσυμπαθὴς μετὰ τὸν γαλακτισμόν. Ὡσαύτως ἡ ῥύσις τῶν καταμηνίων ἔδειξε πολλάκις, ὅτι δὲν ἔβλαψε τὴν ὑγείαν τῆς τροφῆς, οὔτε μετέβαλλε τὴν ποιότητα τοῦ γάλακτός της, ὅταν αὐτὴ εἶναι ὑγιεὺς κράσεως. Ἄλλ' ὅταν εἶναι φύ-

σει αδύνατος, τρυφερά, και αυτή ή περιοδική εκκένωσις και ό γαλακτισμός τήν κατασύνουν τόσον αδύνατον, ὥς τὸ γάλα γίνεται ἐπιβλαβές και δηλητήριον· διὰ τὸ νήπιον, τότε πρέπει νὰ ἀπέχη ἀπὸ τὸν γαλακτισμὸν, ἐπιζήμιον και εἰς τοὺς δύο. Ὅταν ὅμως τὸ παιδίον ἀποφεύγῃ τὸν κόλπον της εἰς τὸν καιρὸν τῶν καταμηνίων, αὐτὴ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα τὸ ἀποκόπτει, ἀναπληροῦσα τήν φυσικὴν του χρεῖαν μὲ κα- νέν τεχνητὸν φαγητὸν· ὁμοίως και εἰς τὸν καιρὸν τῶν ὀ- ξέων νόσων της, ἔταν αὐταὶ εἶναι πολλὰ ὀξεῖς και ἱκαναὶ νὰ διαφθεῖρουν τὸ γάλα, ἔξακολουθεῖ ἐξ ἐναντίας, ὅταν ἦναι ἐλαφραὶ, ὥς ή ἐφήμερος τῶν λεχόνων, ή εὐλογία, ή τις τῶν διαλειπουσῶν τριημέρων νόσων.

Ἀπὸ τοὺς εἰρημένους κανόνας, περὶ τῆς ἐκλογῆς και διαίτης τῆς τροφῆς, ἀποδεικνύεται, πόσον σφαλλουν οἱ πλούσιοι, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὴν πρόφασιν νὰ ἀναθρέψουν τὰ παιδία των, φέρουσι τὰς βυζάσρας ἀπὸ τὰ χωρία εἰς τὰς πόλεις, δίδοντες εἰς αὐτὰς ὅλας τὰς εὐρυχωρίας και ἀναπαύ- σεις τῆς ζωῆς. Γονεῖς τυφλοὶ! οἱ ὅποιοι διὰ μίαν κακοεξη- γημένην φιλοσοφίαν ἀπατῶμενοι, ἀγνοοῦσι τὰ ἀληθῆ των κέρδη. Ἐμποδισμένη ἀπὸ τὰς συνήθεις ὑπηρεσίας τοῦ οἴκο- κυράτου της, ἀποσπασμένη ἀπὸ τὰς ἑξεις τῆς διαγωγῆς της, πῶς ἐμπορεῖ ή γυναῖκα νὰ συνειθίσῃ εὐθὺς εἰς τὸ νέον οἰ- κημα; αὐτὴ ἐνοχλεῖται, χαυνώνεται, ναρκαίνεται, και ή με- λαγχολία τήν κυριεύει. Η' ἀφθονία, εἶναι ἀληθέςατον, χω- ρὶς τὴν εὐχαρίστησιν τῆς ψυχῆς δὲν προξενεῖ ποτὲ τὴν ἐντε- λῇ υἱείαν και εὐτυχίαν· τὸ γάλα της χειροτερεύει, τὸ νή- πιον ἀσθενεῖ. Εἰς μάτην ἤθελον προσκαλέσῃ τότε τὴν βοή- θειαν τῆς Ἰατρικῆς· εἰς μάτην ἤθελαν ἀλλάξῃ τροφὸν, τὸ νή- πιον δὲν καλυτερεύει. Τὸ μόνον ἱατρικὸν εἶναι νὰ σείλωσι και τοὺς δύο εἰς τὸ χωρίον, οἱ ὅποιοι και μόλις φθάσαν- τες ἐκεῖ θέλουν αἰσθανθῇ τὴν γλυκεῖαν ἐπιβροήν τοῦ αἵρος, τὸν ὅποιον ἀναπνεύουσιν.

Ὅταν ή μητέρα δὲν ἐμπορῇ νὰ θηλάσῃ τὸ παιδίον της, ή ή τρέφουσα πίπτῃ εἰς ἀσθένειαν, και ὅταν, ἐν τῷ αὐτῷ χρό- νῳ, δὲν ἐμποροῦν νὰ εὕρωσιν ἄλλην εἰς τὸν τόπον της, τό- τε ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ προσρέξωσιν εἰς τὸν τεχνητὸν γα- λακτισμὸν, ή εἰς τὸ γάλα τῶν ζώων. Τὸ γάλα τῆς ὄνου, ή τῆς φοράδας, κατὰ τὰς χημικὰς ἀναλύσεις, εἶναι συμφε-

ρώτερον καὶ ἀναλογώτερον μὲ τὸ γυναικεῖον. Ἀλλ' ἡ συνήθεια ὑπερίσχυεν, εἰσάξασα τὸ βόειον ἢ αἰγίδειον· οἷον καὶ ἂν ἦναι τὸ προτιμηθὲν γάλα αὐτῶν τῶν ζώων, ἐπιθυμητὸν ἦτον νὰ τὸ βυζάνη τὸ νήπιον εἰς τὸν μαστὸν τῶν ἰδίων συμφώνως μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς φύσεως, καὶ τὸ ὅποιον εἶναι εὐκόλον μὲ τὴν αἶγα νὰ ἐξακολουθῇ, εὐκόλως συνειβίζομένην εἰς τὸ νὰ ἐνδίδῃ τὸν μαστὸν της, καὶ νὰ γνωρίζῃ τὸ τρέφειόν της. Τὸ γάλα αὐτοῦ τοῦ ζώου ἤθελεν εἶναι δεκτὸν, εἰ μὴ εἶχεν αὐτὸ τὸ ἐνάντιον συμβεβηκὸς τὸ νὰ δίδῃ πολλὴν ζωηρότητα, καὶ προξενῇ αὐπνίαν. Αὐτὸ δὲν χρησιμεύει, εἰ μὴ εἰς τὰ παῖδιά γεννηθέντα ἀπὸ γυνεὶς χοιραδασθενοῦντας, ἢ λύμφη τῶν ὁποίων εἶναι εἰς μίαν ἀκίνησιαν, λίμνασιν καὶ ἀνενεργησίαν.

Τὸ γάλα τῆς ἀγελάδος, ἂν καὶ ὑποπτον νὰ καταστήσῃ τὸ τρέφειμον ἀπαθὲς καὶ νωθρόν, ὑποδίδεται ἐν γένει εἰς ἔλλειψιν τοῦ γάλατος τῆς μητρὸς καὶ τροφοῦ. Ἐπαίρουσι λοιπὸν τὸ ζῶον τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησίν του, φροντίζουσι τὴν καλιτέραν τροφήν σέλλοντες το νὰ βοσκήσῃ λειμῶνας παχεῖς, γέμοντας ὑγιεινῶν χόρτων, καὶ κειμένους εἰς καλοὺς ἀέρας καὶ θέρσεις.

Τὸ γάλα τῆς ἀγελάδος ὡς πλέον βουτυρῶδες καὶ τυρῶδες παρὰ τὸ τῆς μητρὸς, δὲν ἐμπορεῖ νὰ δοθῇ ἄκρατον εἰς τὸ νεογεννῆς, εἰ μὴ ἠνωμένον μὲ κἀνὲν ἄλλο ὑγρὸν, ὡς ὕδωρ κριθῆς, κυνόδοντος, ἢ μαλάχης ἢ ἀδιάντου, δῖασον τῶν ἀμυγδαλῶν ἢ κάλλιον ὀρρόν· μιμούμενοι τὴν φύσιν, σμικρύνουσι πᾶσαν ἡμέραν τὴν ποσότητα τοῦ ὕδατος εἰς τὸ μίγμα, καὶ ἀκολουθῶς αὐξάνουσι τὴν σύσασιν τοῦ γαλακτος κατὰ τὸν ὅποιον τὸ νήπιον αὐξάνει βαθμὴν ἕως τοῦς ὅμηναις ἐποχῇ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμπορεῖ νὰ τὸ ἐπαίρῃ ἄκρατον. Τότε ἀληθῶς αὐτὸ τὸ ὑγρὸν ἀποκτᾷ ὅλας τὰς φυσικὰς ιδιότητας, πλουτοῦν μὲ ὅλας τὰς συστατικὰς τοῦ ἀρχαῆς. Ἀλμύγοντες τὸ θερμὸν ἀπὸ τὸ βυζίου τῆς ἀγελάδος, ἐν ᾧ ἔχει μετὰ τῆς εὐκράτου θερμότητος ὅλον τὸ ἄρωμά του, ποτίζουσι τὸ νήπιον κατὰ μικρὰς καὶ συνεχεῖς δόσεις, πρὶν ἢ ἡσυχία καὶ ἢ ἀπὸ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος τὸ ἀποσυνθῆσωσιν, ἢ τὸ προδιαθέσωσιν εἰς τὴν ὀξυνάδα.

Τὸ κοχλιάριον, ἢ ὑελοβυζίου (hiberon) εἶναι δύο μέσα ἀρμόδια διὰ τοῦ τεχνικὸν γαλακτισμόν· τὸ μὲν προξενεῖ

ὀλιγωτέρους ἐρευγμούς, κωλικά κοψίματα καὶ ἐκκενώσεις ὀβρώδεις, τὸ δὲ εἶναι χρησιμώτερον καὶ εὐκολώτερον πρὸς θρέψιν ἐν ταυτῷ πολλῶν νηπίων, ὡς εἰς τὰ νοσοκομεῖα. Αὐτοῦ συνίσταται ὁ μηχανισμὸς εἰς εἶδος γαστέρος, τῆς ὁποίας ὁ λαιμὸς ἐχυρωμένος μὲ ἐν σπογγάριον εἰς σχῆμα βώγας μαςοῦ, σκεπασμένον μὲ ἐν λεπτὸν πανίον, καὶ δεμένον μὲ τινα κλωσὴν διὰ νὰ μὴ τὸ καταπίνῃ τὸ νήπιον, ὅταν βυζάνῃ. Πλύνοντές το πᾶσαν φορὰν, μετὰ τὴν θήλασιν, ἀποφεύγουν τὴν ὀξυνάδα τοῦ προσκολλημένου γάλακτος.

(Τὰ λοιπὰ εἰς τὸ ἀκόλουθον τετραδῖον.)

Ε Ϊ Δ Η Σ Ι Σ

Πρὸς τοὺς Ἑλληνας.

Ὁ Κύριος Ἰερμος ὁ Μύλληρ, Προῦσσος τὸ γένος ἐκ Βερολίνου, νέος πεπαιδευμένος, καὶ ἐπαγγελλόμενος κατ' ἐξοχὴν τὴν Ἀρχαιολογίαν, ἀπεφάσισε, διὰ νὰ αὐξήσῃ τὰς ἀρχαιολογικὰς του καὶ ἐθνικὰς γνώσεις, νὰ περιέλθῃ καὶ τὸ πάτριον ἡμῶν ἔδαφος, τὴν Ἑλλάδα, καὶ μέρος τῆς Ἀσίας. Ἀναχωρῶν δὲ ἐκ Βερολίνου ἐφωδιάσθη μὲ τὸ ἀκόλουθον συστατικὸν γράμμα τῆς ἐκεῖ σοφῆς Ἀκαδημίας πρὸς ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν γένος καὶ τοὺς λογίους αὐτοῦ:

Ἡ Βασιλικὴ τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῶν Μαθημάτων ἐν Βορουσσία Ἀκαδημία

τοῖς Ἑλλησι καὶ Φιλομαθέσι πᾶσι χαίρειν.

„Ὁ χαριέστατος, καὶ ἐν ταῖς περὶ τὴν Ἀρχαιολογίαν ἐπισημαῖς μάλιστα πεπαιδευμένος νεανίας, Ἰερμος ὁ Μύλληρ, περιήγησιν τῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀσίας τόπων ποιήσασθαι θέλων, δεῖται πρὸς τὸ ἐπιχειρήμα τοῦτο τῆς βοηθείας καὶ εὐνοίας τοῦ φιλανθρώπου καὶ φιλομαθοῦς τῶν σήμερον Ἑλλήνων ἔθνους. Ἡ Ἀκαδημία, ἐγνωκῆα ὅτι τὰ παρ' αὐτοῦ παρατηρηθῆσόμενα καὶ ἀνευρεθῆσόμενα, ἢν ποτε ἐν βιβλίοις ἐκδοθῇ, ἀποδίδεται εἰς τε αὐξήσιν τῆς σοφίας καὶ τῶν μαθήσεων, καὶ εἰς μεγίστην τῶν Ἑλλήνων δόξαν, παρακαλεῖ πάντας ὑμᾶς τοὺς Ἑλληνας, ἵν' ἐν πᾶσι τέτις

ἐφ' ὑμῖν ὠφελήτε αὐτὸν, καὶ συμπράττειτε εἰς τὴν ζήτησιν παλαιῶν ἐπιγραμμάτων καὶ ἀτιναδήποτε κεκρυμμένα ἐτι κεῖται τῆς ἀρχαίας τῶν Ἑλλήνων εὐδαιμονίας λείψανα καὶ μνημεῖα. Ὑπὸ σκηνῶν δὲ ὑμῖν καὶ ἡμεῖς καὶ βεβαιούμεν, ὅτι καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅστις ἂν καθ' ὅντινα δὴ καιρὸν εἰς τὰς ἡμετέρας ἀφίκηταί ποτε χώρας, τῶν παραπλησίων πρὸς ἡμῶν τεύχεται. Ἐρρώσθε.

Ἐκ Βερολίνου, ἐν ἔτει αἰωζ', μηνὶ δὲ Αὐγούστῳ.

(Τ.Σ.)

Φίλιππος ὁ Βούττμαννος.

Παρακινούμεν δὲ καὶ ἡμεῖς καὶ παρακινούμεν τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος Ἐκκλησιαστικούς τε καὶ λαϊκοὺς προσώτους, διδασκάλους, ἐμπόρους κ. λ. νὰ δείξωσι πᾶσαν φιλικὴν ὑποδοχὴν εἰς τὸν εἰρημένον Γερμανόν, φιλοξενούντες αὐτὸν, δεικνύοντες τὰ περίεργα, καὶ παρέχοντες πᾶν εἶδος χειραγωγίας καὶ βοηθείας. Τοιαύτην ὑποδοχὴν χρεωσούμεν εἰς ὅλα τὰ σοφὰ ἔθνη, κατ' ἐξοχὴν ὅμως εἰς τοὺς Γερμανούς, διὰ τὰ πολλὰ αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς εὐεργετήματα. Αὐτοὶ κατ' ἐξοχὴν ἐκαλλιέργησαν τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν, καὶ εὐκολύνουν καὶ ἡμᾶς μὲ τὰς διορθώσεις τοῦ κειμένου, μὲ τὰ σχόλια, μὲ τὰς συλλογὰς, κρίσεις, συνθέσεις Ἱστορίας, Γεωγραφίας, Φιλολογίας τῆς Ἑλλάδος κ. τ. λ., καὶ εἰς αὐτοὺς συντρέχουν οἱ περισσότεροι υἱοὶ τῆς Ἑλλάδος πρὸς παιδευσίν των. Μεταξὺ αὐτῶν διατρίβοντες ἀπολαύουν πᾶσαν φιλοξενίαν, προσασίαν ἰδιαιτέραν καὶ χειραγωγίαν ἢ συμπάθεια αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς εἶναι ἀπερίγραπτος· ὡς ἀδελφούς καὶ συμπολίτας τῶν μᾶς θεωροῦσι, καὶ μᾶς συνεργοὺν, καὶ μᾶς προτιμῶσι σχεδὸν ἀπὸ ἄλλα ἔθνη. Τίς δὲν ἠξεύρει ὅτι μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἐκδίδομεν καθ' ἡμέραν τὰ συγγράμματά μας, τὰς ἐφημερίδας μας, καὶ ὅτι ἄλλο καὶ ὅπως δέλομεν; Τέλος πάντων καὶ αἱ περισσότεραι ἡμῶν ἐμπορικαὶ σχέσεις εἶναι μὲ αὐτὸ τὸ σοφὸν καὶ φιλόνητον ἔθνος. Ἄς δειχθῶμεν λοιπὸν ἄξιοι τούτων τῶν ἀγαθῶν, φιλικῶν καὶ ἀδελφικῶν αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς φρονημάτων.

ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Κ. Οἰκονόμου

Αὐτοσχέδιος διατριβὴ περὶ Σμύρνης.

(Τέλος.)

§. ιβ'. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς χρόνους τῶν Χριστιανῶν Αὐτοκράτορων ἡ Σμύρνα ἐθεωρεῖτο ὡς δευτερεύουσα τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ διὰ τὴν εὐγένειαν καὶ διὰ τῆς εὐσεβείας τῆς τὴν δόξαν. Ἡ Σμύρνα ὑπάρχει μία ἀπὸ τὰς ἐπτὰ τῆς Ἀποκαλύψεως Ἐκκλησίας (α), ἣτις κυρίως σωζεται ἀκόμη πολὺ παρὰ τὴν Πέργαμον καὶ τὰ Θυάτειρα βεβαιότερα· διότι Σάρδεις, καὶ Ἔφεσος, καὶ Λαοδίκεια, καὶ Φιλαδέλφεια δὲν εἶναι πλέον αἱ παλαιαὶ ἐκεῖναι πόλεις, ἀλλὰ λείψανα αὐτῶν μετοικισμένα εἰς ἄλλην παρὰ τὴν προτέραν των θέσιν. Ἐτίθετο δὲ ἡ Μητρόπολις τῆς Σμύρνης ἐπὶ τοῦ Αυτοκράτορος Λέοντος τοῦ Σοφοῦ μεταξὺ τῶν Αὐτοκεφαλῶν λεγομένων Μητροπόλεων (β). Εἶχε δὲ καὶ Ἐπισκοπὸς ἐξ, ὡς φαίνεται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ Αυτοκράτορος Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου τοῦ Γέροντος (γ)

τὴν Φώκαιαν
τὴν Μαγνησίαν
τὸ Ἀνήλιον, καὶ Ἡλεῖον
τὰς Κλαζομένας
τὸν Ἀρχαγγέλον
τὴν Πέτραν.

§. ιγ'. Ἀλλ' ἔμελλον ποτὲ νὰ περάσωσι καὶ τῆς Σμύρνης, καθὼς καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, αἱ πρὸς δύσιν ἤδη κλίνοισαι εὐτυχεῖς ἡμέραι. Τὸ Ἑλληνικὸν βασίλειον ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἐξέπιπτεν εἰς δυσυχίας.

Ἦν δ' ἄρα καὶ πῦρ ἐς πλέον ἄλλου πυρὸς καίον

Καὶ κακοῦ κακὸν ἄλλο χρεσιότερον!

Τῷ 1084 Τζαχᾶς, Τοῦρκος Πειρατὴς, κυρυχθεὶς βασιλεὺς ἀπὸ τοὺς ὁπαδοῦς του, ἐκυρίευσεν ἐξ ἐφόδου τὴν Σμύρναν, καὶ αὐτοῦ ἔζησε τὸν θρόνον του. Μετ' τὸν μικρόν του χρόνον ἐξουσίασε τὰς Κλαζομένας, τὴν Φώκαιαν, τὴν Χίον, τὴν Σάμον, τὴν Μιτυλήνην, καὶ ἄλλας παραθαλασσίους χώρας καὶ νήσους. Ἦτο δὲ τότε Σουλτάνος τῶν Τούρκων (δ) Σο-

(α) Ἀποκάλ. Γ'. (β) Κωδ. Κουροπαλάτ. σελ. 292. (γ) αὐτ. σελ. 340.
(δ) Οἱ Τούρκοι εἶναι ἔθνος Σκυθικόν, πρόγονοι τῶν Ὀθωμανῶν, οἱ κατὰ τινὰς τὸ παλαιὸν λεγόμενοι Μασσαγέται. ἤρχισαν δὲ νὰ ταχύνωσι τὴν Ἀσίαν περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος ἀπὸ Χριστοῦ. Μετὰ ταῦτα ὠνομάσθησαν Ὀθωμανοὶ ἀπὸ τοῦ Ὀθμᾶν ἢ Ὀσμᾶν, ἐγγόνου τοῦ Σουλμᾶν Σαῆ

Λιμάν ὁ Α΄. ἔχων τὸν θρόνον του εἰς τὴν Νίκαιαν. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1097 ὁ Δούκας Ἰωάννης, γυναικάδελφος τοῦ τότε Αὐτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ζαλθεὶς ἀρχιερατὴ γιος διὰ ξηρᾶς, μετὰ τοῦ ἀρχιναυάρχου Κάσπακος, ἀνέλαβε πάλιν τὴν Σμύρναν μὲ συνθήκας, νὰ ἀπολύσῃ τὸν Τζαχᾶν καὶ τοὺς ὁπαδοῦς του· κατέσφησε δὲ εἰς αὐτὴν Ἠγεμόνα ἢ Δούκα, ὡς τὸν ὀνομάζει ἡ Κομνηνὴ Ἄννα, τὸν Κάσπακα (α). Οἱ Κάσπαξ ἐφονεύθη πάραυτα ἀπὸ ἑνα Τοῦρκου, καὶ δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἐξελθόντες ὁ ναυτικὸς ὄχλος ἀπὸ τὰ πλοῖα κατέσφαξαν δέκα χιλιάδας Σμυρναίους, διὰ νὰ ἐκδικηθῶσι τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιναυάρχου των. Οἱ δὲ Δοῦξ Ἰωάννης ἀφῆκεν αὐτ' αὐτοῦ διοικητὴν τῆς Σμύρνης τὸν Ἰαλέα. Μετὰ τινα χρόνον ἐπελθὼν πάλιν ἐκυρίευσεν τὴν Σμύρναν ὁ Τζαχᾶς. Ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος τὸν ἐξέβαλε διὰ τοῦ Σαλασσοκράτορος Δαλασσηνοῦ· τὸν ἐκάτηγόρησε δὲ ἐν ταῦτα καὶ ὡς αὐτοχειροτόνητον βασιλεῖα πρὸς τὸν τότε πενθερόν του καὶ Σουλτάνον Κιλιτζλή Ἀσλάν (σπαθῆρη Λέοντα). Διὰ τοῦτο παροξυνθεὶς ὁ Σουλτάνος, συναφθεὶς μὲ τὰ κρατεῦματα τῶν Ῥωμαίων, ὥρμησε κατὰ τοῦ Τζαχᾶ, ἐν ᾧ ἐπολιόρκει τὴν Ἀβύδον, καὶ προσκαλίσας αὐτὸν εἰς συμπόσιον τὸν ἐμέθυσε, καὶ τὸν ἐσφαξεν.

§. 10. Ὅλη ἡ μικρὰ Ἀσία ἤρχισεν ἤδη νὰ ἐρημόνηται ἀπὸ τοὺς βαρβαρικοὺς πολέμους. Οἱ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ἐσειλε τὸν Φιλοκάλην νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὰς κατηδαφισμένας πόλεις· καὶ συνοίκισε πολλὰς καὶ μετὰξὺ τούτων τὸ Ἀδραμύττιον, τοῦ ὁποίου τότε δὲν εἶχε μείνειν μηδὲ ἵχνος.

Τοῦρκου καὶ αὐτοῦ. Ἀπὸ τὸν Ὀσμαν κατάγονται οἱ καὶ σήμερον βασιλεύοντες τῆς Κωνσταντινουπόλεως Σουλτάνοι· ἐσήμεινε δὲ τὸ ὄνομα, Τοῦρκος, κατ' ἀρχὰς καλὸς ἢ ἐραστός· ἔπειτα κατ' εἰρωνείαν ἐξέπεσαν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ βάρβαρος, διὰ τοῦτο διακρίνεται μέχρι σήμερον ἀπὸ τοῦ Ὀθωμανοῦ· τὸ ὄνομα Τοῦρκος ἀπὸ τὸ Ὀσμανλὴς· καὶ τοῦτο μὲν ἐκλαμβάνεται ἀντὶ τοῦ πεπολισμένου, τὸ δὲ Τοῦρκος ἀντὶ τοῦ ἀπολίτευτος. βλεπ. Προλεγ. Δημητρ. Καντεμ. Ἱστορ. Ὀθωμ. καὶ Λαόνικ. Χαλκοκονδ. Ἱστορ. βιβλ. Α΄.

(α) βλ. Ἄνναν Κομνηνήν. Ἀλεξιάδ. ΙΑ. καὶ Ἰωάν. Καντακουζ. Ἱστορ. βιβλ. Γ. 68. καὶ Μιχαὴλ Δούκαν Ἱστορ. 7. καὶ Tournesfort voyage de Levant. Lettr. XXI. καὶ Chandler voyage dans l'Asie mineure Tom. 1. Chap. 18. Τὸν δὲ Τζαχᾶν, Ζαχατὴν ὀνομάζει ὁ Ζωναράς· Τζαχατζᾶν δὲ ὁ Γλυκάς.

Περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἰγ' αἰῶνος ἐπόλισε τελειότερον τὴν Σμύρναν, καὶ ἀνάρθωσε τὰ ἐρείπια τῶν τειχῶν της ὁ φιλόμουςος Αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Δούκας ὁ Βατάτζης, ὅστις ἐβασίλευσε κατὰ τὸ 1222. Εἰς ταύτην τὴν ἀνάκτισιν τῆς Σμύρνης ἐπεσάτει, λέγουσιν, ὁ τότε ἀνθύπατος Θεοδοσίος· εἰς τὸν ἐποῖον ἀνέστησαν οἱ Σμυρναῖοι μαρμαρίνην εἰκόνα μετ' αὐτοῦ τὸ ἐπίγραμμα

„Τὸν μέγαν ἐν βουλαῖς Θεοδοσίου Ἀσίδος ἀρχόν

Εἰκόνι μαρμαρῇ σήσαμεν Ἀνθύπατον,

Οὐνεκα Σμύρναν ἤγειρε καὶ ἤγαγεν εἰς φάος αὖθις

Ἔργοις θαυμασίοις πολλὸν αἰδομένην (α).

Εἶχον δὲ τότε τὴν καθέδραν εἰς τὴν Νίκαιαν οἱ Αὐτοκράτορες τῆς Κωνσταντινουπόλεως· τὴν δὲν Κωνσταντινούπολιν κατέβηχον εἰσέτι οἱ Λατῖνοι. Ὁ Βατάτζης πληγείς ἀπὸ ἀποπληξίαν κατέβη νὰ προσκυνήσῃ εἰς τὸν ἐν Σμύρῃ περιφημότατον Ναὸν τοῦ Χριστοῦ, τὸ σήμερον λεγόμενον τοῦ Κεσενὲ παζάρ (Κασανοπωλείου) τζαμίον· μετὰ ταῦτα διέτριψε χρόνον ἱκανὸν εἰς τὰ Περίκλυσα (τὸ Βουνάρπασι) ἀναλαμβάνων τὴν υἱείαν του· ἔπειτα ἔλθων κατὰ τὸ 1255 ἀπέθανεν εἰς τοὺς κήπους τοῦ Νουμφαίου, ὅπου ἦσαν καὶ βασιλικά Παλάτια (β). Τὸ δὲ σῶμά του ἐτάφη εἰς τὴν μονὴν τῆς Σωσάνδρας, τὴν ἐπὶ τοῦ Σιπύλου, τοῦ βαρβαρικώτερου Κουζινᾶ, ὅχι μακρὰν τῆς Μαγνησίας (γ).

§. ιε. Τῷ δὲ 1313 ὁ Αἰδὶν, ἄλλος Τοῦρκος πορθητὴς στρατιγός τοῦ πρώτου τῶν Ὀθωμανῶν Σουλτάνου Ὀσμάν, κυριεύσας τὴν Λυδίαν ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου, ἔσκησε τὰς αἰματοσαγεῖς τοῦ σημαίας ἔξω τῆς Σμύρνης· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ καὶ διάδοχος Ἀμούρ ἢ Ὁμερ ἔγεινε Σατράπης τῆς Σμύρνης τῷ 1332. Μετὰ δώδεκα ἔτη, ἐν ᾧ ὁ κατακτητὴς οὗτος ἔλειπε μετ' αὐτὸν τὸν σόλον του καταπορθῶν τὰ παραθαλάσσια τῆς Προποντίδος, οἱ ἵππεῖς τῆς Ρόδου, μετ' ὀλίγα πολεμικὰ πλοῖα ἐλθόντες ἔκαυσαν πολλὰ καράβια εἰς τὸν λιμένα τῆς Σμύρνης, καὶ ἐκυρίευσαν τὸ Φρού-

(α) Ἀνθολογ. Ἐπιγράμμ. βιβλ. Δ. (β) Γεωργ. Ἀκροπολιτ. ἐστρ. §. νβ.
(γ) Διὰ τοῦτο καὶ μέχρι σήμερον οἱ Μάγνητες ἐπιτελοῦσιν ἐτήσιον μνημὴν τοῦ αἰσχύμου τούτου καὶ εὐσεβεστάτου βασιλέως, ψάλλοντες καὶ ἀκολουθῶντες κατὰ τὴν γ. Νουμβρίου.

τὰς τὰς πόλεις συνιζῶντας. Εἰς τὸ δεύτερον μόνον ἡ ἔγκυος
μητέρα, ποίους κανόνας καὶ δίδται εἰς τὴν ἐννεαμηνιαίαν
βασασιν τοῦ ἐμβρύου φυλάττουσα ἕως εἰς τὴν γεννησιν,
ἤθελε δώσῃ εἰς πῶς παιδίον ὑγιές. Καὶ τρίτον ποῖα μέσα
εἶναι ἀφέλιμα διὰ τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνατροφὴν τοῦ
νηπίου· ὥς ἡ ἐντελής πραγματεία, περὶ φυσικῆς καὶ ἠθι-
κῆς ἀνατροφῆς τοῦ παιδίου, πρέπει νὰ συντεθῇ κατὰ τὸν ρη-
θέντα τρόπον, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦς δύο γονεῖς, ἔπειτα πραγ-
ματευομένη περὶ τῆς ἐγκύου μητρὸς, καὶ τέλος περὶ τοῦ
παιδός. Ἀλλὰ ἡ τοιαύτη δικαίως ἀπαιτεῖ σῶμα διδασκα-
λίας, ἐντελὲς καὶ ξεχωριστὸν μόνον αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον θεω-
ροῦν, καὶ ὅχι μίαν σύντομον διατριβὴν, σκοπὸν ἔχουσαν
ἄκρῳ δακτύλῳ, οὕτως εἰπεῖν, νὰ τὰ ψαύσῃ. Διὰ τοῦτο ἀν-
τὶ κεφαλαίων εἰς τὴν παροῦσαν διατριβὴν θέλω ἐκθέσει δύο
παραγράφους, ἐπειδὴ ὁ κύριος σκοπός μου εἶναι ἡ φυσικὴ
καὶ ἠθικὴ ἀνατροφὴ τοῦ νηπίου.

καὶ ἠθικὴ ἀνατροφή τοῦ νηπίου.

Ἐπιθυμητὸν ἦτον νὰ ἐγίνοντο εἰς τὰ μέρη μας τὰ συν-
οικέσια, διὰ τῆς ἀμειβαίας ὁράσεως τῶν ὑποκειμένων, τοῦ
γαμβροῦ λέγω καὶ τῆς νύμφης· ἀπὸ τὴν ὁρμὴν ἀκολουθεῖ
ἡ κλίσσις, εὐχαρίστησις, καὶ ἐπομένως συρρέπεια εἰς γάμον.
Πόσον εὐτυχὴ τοιαῦτα συνοικέσια! Ὁ ἔρως, ἡ ἀγάπη, ἡ εἰ-
λικρίνεια, καὶ ὅλαι αἱ ἠθικαὶ ἀρεταὶ ἐνούμεναι, πόσον εὐ-
δαίμονα ἤθελεν καταστήσῃ τὴν συμβίωσιν! πόσον ἰσχύει τὸ
ἠθικὸν εἰς τὸ νὰ προάξῃ παιδιὰ πρῶτον ὑγιῇ, καὶ δευτερον τι-
θασσά, χαροποιᾷ καὶ πνευματώδη! ἀλλὰ, κατὰ δυσυχίαν,
ἐπειδὴ ἀκολουθεῖ τὸ ἐναντίον, οἱ γονεῖς καὶ τῶν δύο ἄς προσ-
έξουν διὰ τὸν καλὸν συνδυασμὸν. Ὁ πατὴρ τῆς κόρης ἄς
διαλέξῃ, ὡς πρὸς τὸ φυσικόν, νέον 25 ἕως 30 ἐτῶν, πλα-
τύσηθον, πλατυπρόσωπον, κοντολαίμην, μελανότριχα ἢ ὑπ-
πόξανθον, οὐδέποτε ὅμως ξανθόν, ὑγιοῦς δέρματος, καὶ
εὐτρίχου, χωρὶς κηλίδας, ἐξανθήματα, λειχήνας, ἢ ἀδένες
ὀγκωμένους, μετρίου πάχους, ὑγιᾶ, χωρὶς κανένα χρονικὸν
πάθος, σόματος εὐδόντου, οὐλῶν σερφεῶν, ἀναπνοῆς ἀόσμου,

ἡμεῖς παραλείπομεν, τὴν τε γυναικῶν κτῆσιν, καὶ γάμων, καὶ παιδαγωγίας...
Καὶ μὴν, εἶπον, πολιτεία εἴαν περ ἅπαξ ὁρμήσῃ, εὖ ἔρχεται, ὥς περ κύ-
κλος αὐξανομένη· τροφή γάρ καὶ παιδείσις χρηστὴ σωζομένη, φύσεις ἀγα-
θαὲς ἐμπούει. Πλάτ. Πολιτειῶν διαλογ. τετάρτ.

ριον τὸ παραβαλάσσιον, τὸ ὅποσον ἐπωνόμασαν τοῦ ἁγίου Πέτρου. Ἐπιστρέψας ὁ Ὅμερ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκβάλῃ τὸν ἐχθρὸν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὅποσον ἐκράτει ἀξιόλογον μέρος τοῦ λιμένος, οὔτε ἀπὸ τοῦ φρουρίου καὶ τὰς πέριξ αὐτοῦ συνοικίας· ἔμεινεν ὁμως ἡ ἄλλη πόλις εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων. Τὸν ἀκόλουθον ἑνιαυτὸν, ὁ Πάπας ἔσειλεν εἰς τὴν Σμύρναν τὸν ἐπὶ Ψιλῷ ὀνόματι κατὰ τὸ σύνθηδες εἰς τὴν Ῥώμην χειροτονούμενον Πατριάρχην τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ δέκα Κάτεργα. Ἀλλ' εἰς μίαν ἑορτὴν, ἐν ᾗ οἱ Λατίνοι ἐξήλθον μετὰ τοῦ Πατριάρχου τῶν νὰ πανηγυρίσωσιν εἰς τὴν τότε Μητρόπολιν Ἐκκλησίαν, ἣτις εἶναι τὸ τῶρα πλυσίον τοῦ φρουρίου κείμενον Ἰσάρ (τοῦ ἄσεως) τζαμίον, ἐφορμήσας ὁ Ὅμερ τοὺς διεσκόρπισε καὶ ἔσφαξε πολλοὺς καὶ αὐτὸν τὸν Πατριάρχην ἐνδεδυμένον τὴν ἱερατικὴν στολήν· τοὺς δὲ ἄλλους ἠνάγκασε νὰ κλεισθῶσιν εἰς τὸ φρούριον, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου ἔπεσε καὶ αὐτὸς τοξευθεὶς. Οὕτω διέμεινεν ἡ Σμύρνα ὑπὸ δύο ἀρχὰς ἔτη 57. Τὴν ἐπολέμησεν ὁ Σουλτάνος Ἀμουράτ ὁ Α' τὴν ἐπολιόρκησεν ὁ ἡὸς αὐτοῦ Βαϊαζήτ διὰ θαλάσσης χρόνους ἑπτὰ· ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διαΐξωσι τοὺς Λατίνους.

§. 15. Κατὰ δὲ τὸ 1402 ὁ περίφημος Ταμερλάνος (α) πορθῶν τὴν μικρὰν Ἀσίαν, μαθὼν ὅτι ἡ Σμύρνα εἶναι διαμερισμένη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Λατίνων καὶ τῶν Μωαμεθανῶν ἐπεσφράτευσεν κατ' αὐτῆς διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης. Διὰ νὰ χαλᾷσῃ τὸν περίφημον κλειστὸν αὐτῆς λιμένα, ἐπρόσταξεν ἕκαστον στρατιώτην νὰ ρίψῃ εἰς τὸ εἰς μίον τοῦ λιμένος ἀπὸ μίαν πέτραν, καὶ ἐχέρσωσε τὸ πλείοτερον μέρος τοῦ ναυσάθμου, τὸ ὅποσον τῶρα ὀνομάζεται Ἀλῆ Πασσᾶ Βερανὲ (Πεδιάς). Μετὰ δεκατέσσαρας ἡμέρας γενόμενος κύριος τῆς πόλεως ἔσφαξε πολλοὺς, ἐπυρπόλησεν οἰκίας, κατηδάφισε παμπόλους οἰκοδομὰς καὶ αὐτὸ τὸ φρούριον τοῦ ἁγίου Πέτρου. Οἱ ἰππεῖς τῆς Ῥόδου ἀπὸ τοῦ φρουρίου, ὅπου ἦσαν κλεισμένοι, μετέβησαν εἰς τὰ παραπλέοντα πλοῖά των καὶ ἔφυγαν. Ἀπὸ δὲ τοὺς αἰχμαλώτους ὁ Ταμερλάνος ἀποκεφαλίσας χιλίους ἔκτισε, μνημεῖον τῆς νίκης του, πύργον ἀπὸ πέτρας καὶ ἀπὸ τὰ κρανία τῶν νεκρῶν!

(α) Τεμῆρην τοῦτον ὀνομάζει ὁ Χαλκοκονδύλης. ἱστορ. βιβ. Γ'.

§. 15. Ἀναχωρήσας ὁ Ταμερλάνος ἀφῆκε τὴν ἐξουσίαν τῆς Σμύρνης εἰς τὸν πρότερον ἡγεμόνα τῆς Τοῦρκου Κινεῖτ ἢ Τζινεῖτ, ὡς τὸν ὀνομάζει ὁ Δούκας, υἱὸν τοῦ Καρασούμπασι ἡγεμόνος τῆς Ἐφέσου, εὐνοοῦμενον τοῦ Σουλτάνου Βαϊαζήτ. Ὁ Κινεῖτ φρονήσας ὑπὲρ τὴν δυνάμειν αὐτοῦ ἠθέλησε νὰ γείνῃ βασιλεὺς τῆς Ἀσίας. Ἀλλ' ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ὁ Α' ἐκστρατεύσας κατ' αὐτοῦ τὸ 1419, τοῦ ἐπῆρε τὸ Νύμφαιον, τὴν Κύμνην, καὶ ἐν φρούριον ἰσχυρὸν κτισμένον εἰς τὴν παλαιὰν Τήμνον ἢ Νέον τεῖχος, τὴν νῦν λεγομένην Μενεμένην, καὶ τέλος καὶ τὴν Σμύρναν αὐτήν. Ὁ Σουλτάνος κατηδάφισεν ὅλα τὰ φρούρια τῆς Σμύρνης, δὲν ἔβλαψεν ὅμως τοὺς κατοικοῦστας· ἐσυγχώρησε δὲ καὶ τὸν Κινεῖτ νὰ ἔχῃ πάλιν τῆς πόλεως τὴν ἡγεμονίαν. Τῷ δὲ 1424 ὁ Σουλτάνος Ἀμούρατ ὁ Β' ἐδίωξε τὸν Κινεῖτ, καὶ ἐδιώρισεν ἄλλον τῆς πόλεως Σατράπην. Ἀπὸ τοῦτον τὸν Σουλτάνον ἔλαβε, λέγουσι, ἡ Σμύρνα τὸ προνόμιον νὰ κόπῃ νόμισμα μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Σουλτάνου. Ἐδόθη δὲ αὕτη ἡ χάρις ὕστερον καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν (α). Οἱ δὲ Τοῦρκοι τῆς Σμύρνης ἀνῆγειραν πάλιν τὸ ὑπὸ τοῦ Ταμερλάνου κατεδάφισθὲν παραθαλάσσιον φρούριον τοῦ ἁγίου Πέτρου, τὸ ὅποιον σώζεται μέχρι σήμερον· τὸ δὲ ἄλλο τῆς θαλάσσης λεγόμενον τεῖχος, τὸ κείμενον εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου τῆς Σμύρνης πλησίον τῶν λεγομένων Μυρμικήων ἀντικρὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἑρμου (β) ποταμοῦ, ἢ Τουρκικώτερον Γεδιζίου, ἐκτίσθη ὡς προπύργιον τῆς Σμύρνης ἀπὸ τοῦ Ὀθωμανοῦ τῷ 1656, μετὰ τὴν εἰς τὸν Ἑλλάσποντον φθορὰν τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν. Τὸ τεῖχος τοῦτο ὀνομάζεται Τουρκικώτερον Σαντζάκ μπουρνού (σημαίας ἄκρα), διὰ τὴν ὡς ἐπὶ τὰ πλεῖστον κρεμαμένην ἐπ' αὐτοῦ Τουρκικὴν σημαίαν. Μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Σουλτάνου Ἀμούρατ ἔμεινε ἡ Σμύρνα ὑπὸ τῶν Τούρκων τὴν ἐξουσίαν, ἀπολέμητος ἀπ'

(α) Δημήτρ. Κανταμάρ. ἱστορ. Ὀθωμ. κεφ. Α' σημ. ι. (β) Εἰς τὴν τὸν Ἑρμου, ὡς καὶ τοῦ Μέλητος, πρὸς διάγνωσιν μάλις τῆς τοπικῆς θέσεως, ἔκοψαν νομίσματα οἱ παλαιοὶ Σμυρναῖοι ἔχοντα τύπον ποταμοῦ, καὶ ἐπιγραφὴν ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ. ΕΡΜΟΣ. ΕΠΙ. ΙΩΝΙΟΤΟΣ. καὶ ἄλλα, ΕΠΙ. ΒΩ. ΛΑΝΟΥ. ΕΡΜΟΣ. βλ. Encyclopéd. artiel. Smyrn, καὶ J. Eckhel. Janic. pag. 501.

ἄλλας δυνάμεις. Τῷ 1694, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτᾶνου Ἀχμέτ τοῦ Β', οἱ Ἑνετοὶ κυριεύσαντες τὴν Χίον, ἤλθον καὶ εἰς τὴν Σμύρναν μὲ ἀρκετὰ πολεμικὰ καράδια διὰ νὰ τὴν πολιορκήσωσιν. Ἀλλ' οἱ ἐν τῇ Σμύρνῃ Πρόξενοι (Κόνσουλοι) τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, Γάλλων, καὶ Ἀγγλων, καὶ Ὁλλανδῶν ἀπαντήσαντες εὐθὺς τὸν Ἀρχιναύαρχον τῶν Ἑνετῶν, τὸν παρεκάλεσαν νὰ ἐνθυμηθῇ, ὅτι ὁ πόλεμος οὗτος ἐμέλλε νὰ ἐξαγριώσῃ τοὺς Σμυρναίους Τούρκους κατὰ τῶν παρεπιδημούντων μάλιστα Εὐρωπαίων, καὶ νὰ προξενήσῃ ὄλεθρον καὶ εἰς τὰς πραγματείας καὶ εἰς τὰ σώματά των. Οἱ Ἀρχιναύαρχοι φοβηθεὶς τὴν ἀγανάκτησιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν βασιλείων, ἀνεχώρησεν ἄπρακτος (α) καὶ ἀφῆκε τὴν Σμύρναν εἰς ἡσυχίαν, ἣτις δὲν διεκόπη μέχρι τῆς σήμερον, ἐκτὸς εἰὰν ἐξαιρέσεις ἐσωτερικὰς τινας ὕχι ἀξιολόγους ταραχάς, καὶ τὴν ἔφοδον, τὴν ὁποίαν ματαίως ἔκαμε κατ' αὐτῆς ὁ ἀποστάτης Σαριμπέογλος κατὰ τὸ 1736.

§. ιγ. Μετὰ τοσαύτας μεταβολὰς φανερὸν εἶναι, ὅτι ἡ δυσυχὴς Σμύρνα ἐφόρεσεν ἱκανοὺς χρόνους πένθιμον σχῆμα. Οἱ πόλεμοι, οἱ σεισμοὶ, αἱ πυρκαϊαί, τὸ θανατικόν, ἡ αἰχμαλωσία ἐπροξένισαν πολλὴν ἐρήμωσιν εἰς τὴν περικαλλεσάτην ταύτην πόλιν· ὀλίγαι οἰκογένειαι διεσώθησαν ἀπὸ τοὺς παλαιούς της βλαστὺς ὅλα σχεδὸν τὰ ἀρχαῖά της λαμπρὰ οἰκοδομήματα κατεπόθησαν. Οἱ κατὰ τὸ 1688 συμβᾶς εἰς αὐτὴν φοδερὺς σεισμὸς κατεπόντισε πολλὰς συνοικίας καὶ τὰ δημόσια γραμματοφυλακεῖα καὶ ἀρχεῖα καὶ τὰ Ἑλληνικὰ καὶ τῶν παρεπιδημούντων Εὐρωπαίων, τὰ ὅποια ἦσαν οἰκοδομημένα πλησιέστερον τῆς θαλάσσης (β). Διὰ τοῦτο δὲν εὐρίσκονται εἰς ταύτην τὴν πόλιν καθικρὲς ἀρχαιοτέ-

(α) Δημήτρ. Καντεμῖρ. ἱστορ. Ὁθωμαν. βιβ. Δ. 47. (β) Τοῦτου τοῦ σεισμοῦ γίνεται μνηεὶα εἰς μάρμαρον καίμενον ἐπάνω τῆς δυτικῆς πύλης τοῦ ναοῦ τῆς ἀγίας φωτεινῆς, ὅς τις τότε ἐπεσε καὶ αὐτός· ἀνφοκοδομήθη δὲ τῇ 1690. καὶ πάλιν πυρποληθεὶς τῇ 1763 ἀνεκτίσθη τῇ 1792. Μνημονεύει δὲ καὶ ὁ Κεδρηνὸς (σελ. 568. Τόμ. β.) καὶ ἄλλον μεγάλον σεισμὸν τῆς Σμύρνης συμβᾶντα κατὰ τὸ 1048. Ὑστατος δὲ τῆς πόλεως ταύτης σεισμὸς ἀναφέρεται ὁ κατὰ τὸ 1778 μετὰ πυρκαϊᾶς συνημμένος, ὅς τις ἐπροξένισε πολλὴν φθορὰν καὶ ζημίαν. Εἶναι παρατηρήσεως ἄξιον, ὅτι ὅλοι οἱ ἀξιολογούμενοί τοι σεισμοὶ συνέβησαν εἰς ταύτην τὴν πόλιν τὸν Ἰούλιον.

ροι τῆς εἰρημένης ἐποχῆς. Ἀπὸ τὰ παλαιάτης οἰκοδομήματα μόλις ἔμεινε τὸ ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Δούκα κτισμένον τεῖχος εἰς τὸν τόπον τῆς παλαιᾶς ἀκροπόλεως τοῦ Ἀκράιου Διός. Πολὺ μέρος τούτου τοῦ τείχους εἶναι παλαιὸν Ἑλληνικὸν ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Πόσον σέβας ἐμπνέει εἰς τὸν θεωρὸν ἢ εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα λείψανα ἑμβασιλεύουσα σοδará Ἑλληνικὴ ἀρχαιότης! καὶ πόσον μικρὰ φαίνονται τὰ ἐπ' αὐτῶν μετὰ ταῦτα ἐποικοδομημένα μέρη τοῦ τείχους! Ἐπάνω τῆς δυτικῆς αὐτοῦ πύλης εἰς τὰ ἔξω, ἐμδαίνοντος πρὸς δεξιάν, σῶζεται ἡ προτομὴ τῆς Ἀμαζόνος Σμύρνης, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν ἀρχαιολόγων, ἢ τοῦ Ἀπόλλωνος κατ' ἄλλους· εἰς δὲ τὴν εἴσοδον τῆς μεγαλοπρεπεστάτης βορρείας πύλης ἑπάνω τῆς καμάρας φαίνονται εἰκόνες δύο ἀετῶν, καὶ μία δυσανάγνωστος ἐπιγραφή εἰς τιμὴν τοῦ Ἰωάννου Δούκα, καὶ τῆς αἰετίας βασιλίσσης του. Εἰς τὸ μέσον τῆς ἀκροπόλεως ἐντὸς τοῦ τείχους σέκει ἀκόμη ἡ κατὰ τινας παλαιὰ Ἐκκλησία τῶν ἁγίων Ἀποστόλων μεταμορφωμένη εἰς Τζαμίον ἔρημον ἤδη. Πλησίον δὲ τούτου σῶζεται ἀρχαία εὐρυχωροτάτη δεξαμενὴ (Κισέρνα) ὑπόγειος, τῆς ὁποίας ἡ ὀροφὴ ἐπαναπαύεται εἰς ἕξ μεγάλας καμάρας κατὰ μῆκος, καὶ πέντε κατὰ πλάτος. Ἀπὸ δὲ τὴν δυτικὴν πύλιν τοῦ τείχους ἕξ ἀριστερῶν καταβαίνων πρὸς τὴν θάλασσαν, εὐρίσκεις ἐρείπια τοῦ παλαιοῦ καλλίσευ σαδίου, ἢ, ὡς τὸ ἀνόμαζον οἱ Ῥωμαῖοι, Ἀμφιθεάτρου, τὸ ὁποῖον ἐπεσιρρίζετο μέρες εἰς τὸν λόφον τοῦ Παύου, καὶ μέρος, τὸ πρὸς τὴν πόλιν, ἑπάνω εἰς μεγάλας καμάρας, τῶν ὁποίων ἔχνη σῶζονται μέχρι τῆς σήμερον. Ἐπάνωθεν δὲ τούτου σέκει καὶ μέρος ἱκανὸν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου, μεταμορφωμένης εἰς ἤδη ἔρημον Τζαμίον, ὅπου ἦτο καὶ ὁ τόπος τοῦ μαρτυρίου του καὶ ὁ τάφος του. Ἐξερχόμενος δὲ ἀπὸ τὴν βορρείου πύλιν τῆς ἀκροπόλεως διακρίνεις ἔχνη τοῦ παλαιοῦ θεάτρου καταντικρὺ τοῦ Σμυρναϊκοῦ κόλπου· καὶ παρακάτω σῶζεται ἄθλιον τειχίον, τὸ ὁποῖον ἀνέγειραν οἱ κρατοῦντες πρὸς ἀντίστασιν τοῦ εἰρημένου Σαρικπέογλου. Εἰς τὸ Ναμαζγκιάπασι (Πρωτευκτήριον) λεγόμενον διὰ τοὺς περὶξ Τουρκικοὺς τάφους χωρίον τῆς πόλεως σέκονται ἀκόμη λείψανα ἀρχαίου οἰκοδομήματος, ναοῦ τινος ἴσως τοῦ Θεολόγου Ἰωάννου, ὡς λέγουσι, πέντε σῆλαι καὶ

ψηλαί, καὶ ἄλλα μαρμάρων ἀποκόμματα. Εἰς δὲ τὴν ἐπαύω συνοικίαν τῶν Γραικῶν, κατὰ τὸν τόπον τὸν λεγόμενον Κρουφὴ Παναγία, φαίνεται ὑπόνομος παλαιοῦ ὑδραγωγείου, τὸ ὅποιον, ὡς λέγουσιν, ἐκοινώνει μὲ τὰς εἰς τὸν δρόμον τοῦ Βουζᾶ σωζομένης ὑδραγωγικᾶς καμάρας. Πλησίον τῶν λουτρῶν τῆς Ἀρτέμιδος ἢ τοῦ Χαλκᾶ Μποναρίου, πρὸς τοὺς μύλους, σώζονται μάρμαρα καὶ ἀψίδες, λείψανα λαμπροτάτης οἰκοδομῆς. Ἀπ' ἐδῶ, λέγουσιν, ὅτι μετεκομίσθη ἡ εἰς τὸ ἐν Βουρνούδα τζαμίον ἀκόμη καὶ σήμερον σωζομένη σήλη, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναγινώσκεται αὕτη ἡ ἐπιγραφή.

ΥΜΝΩ. ΘΕΟΝ. ΜΕΛΗΤΑ. ΤΟΝ. ΣΩΤΗΡΑ. ΜΟΥ.

ΠΑΝΤΟΣ. ΑΙΜΟΥ. ΤΕ. ΚΑΙ. ΔΟΙΜΟΥ. ΠΕΠΑΥΜΕΝΟΝ.

Ἀπὸ δὲ τὸν κύκλον ἡ τὸ καθ' αὐτὸ τεῖχος τῆς πόλεως δὲν σώζονται λείψανα, εἰμὴ ἀμαυρά τινα ἵχνη ὀπισθεν τῆς ἀκροπόλεως, ὅθεν φαίνεται τοῦ Μέλिटος ἡ κοιλάς. Εἰς τὸν μετὰ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως τόπον, ὁ ὁποῖος Λατινικώτερον ὠνομάζετο Πωμήριον (α) (post murus), ἦσαν οἱ τάφοι τῶν πολιτῶν. Κατὰ τὸ 1615 ἀνεκάλυψεν ὁ Περικηγιτῆς Πούρνελλος πολλὰς ἐπιγραφὰς τούτων τῶν τάφων πλησίον τοῦ χωρίου Ἰσσηκλάρι (Λαμπιδόνων) πέραν τοῦ Μέλिटος κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς Μαγνησίας (β). Ἀπὸ τὸ τεῖχος καὶ τὸ θέατρον καὶ τὰς ἄλλας λαμπρὰς τῆς Σμύρνης οἰκοδομὰς, ἐκτίσθησαν ἑπεῖτα λουτρά, καὶ ξενοδοχεῖα, οἷον τὸ Βεζιρχάνιον καὶ ἄλλα, καὶ τὸ παλαιὸν ἐμπορεῖον ἢ Βεζεξένιον, τὸ ὅποιον εἰς τὰ 1675 δὲν ἦτο ἀκόμη τελειωμένον (γ). Ὁ Χάντλερος μᾶς βεβαιώνει, ὅτι κατὰ τὴν ρηθεῖσαν ἐποχὴν ἐσώζοντο ἀκόμη εἰς τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον Τρίστρατον πολλὰ ἀξιοθέατα εἰρήπια τοῦ παλαιοῦ Γυμνασίου τῆς Σμύρνης, τὸ ὅποιον μνημονεύει ὁ Στράβων καὶ ὁ Πausanias. Ἀλλὰ καὶ τῶρα σκαπτοντες πολλοὶ πρὸς οἰκοδομὴν νέων οἰκιῶν, εὐρίσκουσιν εἰς τὰ θεμέλια σήλας, καὶ ἀγάλματα, καὶ θήκας, καὶ ὑ-

(α) Πλούταρχος ἐν βίῳ Ῥωμύλου. (β) Wheeler pag. 243. καὶ Spon. Tom. 1. pag. 230, καὶ 310, καὶ Pricocke. pag. 93. (γ) Ἀπὸ τὰ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κτισθέντα δημόσια οἰκοδομήματα ἀριθμοῦνται τῶρα εἴκοσι μεγάλα τζαμιά· δύο ἐμπορεῖα ἢ Βεζεξένια, εἰκοσιπέντε εὐρύχωρα λουτρά, πενήκοντα ξενοδοχεῖα, τῶν ὁποίων ὑπερέχουσι μάλιστα τὸ μέγαλον Βεζιρχάνιον, τοῦ Δερβίσηγλου τὸ χάνιον, καὶ τὸ τοῦ Κιρκισμάνογλου.

ποσύλια, καὶ μάρμαρα, μνημεῖα τῆς παλαιᾶς δόξης τῆς Σμύρνης. Ἡ μὲν ἄλλη πόλις Ἑλληνική, λέγει ὁ Χάντλερ, δὲν συνεισέφερεν εἰς τὰ ταμεῖα τῆς ἀρχαιολογίας τόσα νομίσματα, καὶ ἀγάλματα, καὶ ἐπιγραφαί, ὥς ἡ πολυπαθεσάτη Σμύρνα.

§. 19. Μ' ὅλας ταύτας τὰς δυσυχίας τῆς ἡ πόλις αὕτη ἤρχισε πάλιν νὰ ἀνθῇ. Κατὰ τὸ 1717, ἓνα δηλαδὴ ὁλόκληρον αἰῶνα πρὸ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς μας, ὁ Τουρνεφόρτιος ἡρῖθμει κατοίκους τῆς Σμύρνης δεκαπέντε χιλιάδας Ὀθωμανούς, δέκα χιλιάδας Γραικοὺς, χιλίους ὀκτακοσίους Ἰουδαίους, διακοσίους Ἀρμενίους, καὶ ἄλλους τόσους Φράγκους. Τώρα ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης ἀναβαίνει εἰς ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδας, τῶν ὁποίων τὰ δύο πέμπτα περίπου εἶναι Γραικοί. Ἡ γλυκύτης τοῦ Ἰωνικοῦ κλίματος, τὸ εὐκρατον τοῦ ἀέρος, ἡ ἀφθονία καὶ ποικιλία τῶν τροφῶν (α), ἡ ἐλευθερία τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν, τὴν ὁποῖαν καὶ ὁ Τουρνεφόρτιος ἐθαύμασεν, ὁ πολιτισμὸς τῶν ἡθῶν, ἡ παρεπιδημία τῶν Εὐρωπαίων, οἵτινες ἔχουσιν ἐμπορικὸν σύστημα καὶ Κουσουλάτα, ἡ φρόνιμος διοίκησις τοῦ Κοινοῦ τῶν Γραικῶν, καὶ τελευταῖον τὸ πολυσχιδέσατον ἐμ-

(α) Ταῦ φαγώσιμα προϊόντα τῆς Σμύρνης ἐκ μὲν τῆς ξηρᾶς εἶναι κάλλις αὐφύλια, καὶ τὰ φημιζόμενα ῥόδια, καὶ σῦκα, καὶ αὐφίδες, καὶ οἶνος, καὶ βύσσινα, καὶ πορτοκάλια, καὶ ἄλλαι καλαὶ ὀπώραι, καὶ σῖτος, καὶ ἐλαίαι, καὶ κρέας καλὸν, μάλιστα τὸ βοδινόν, καὶ ποικίλα καὶ πάμπολλα κυνήγια· ἐκ δὲ τῆς θαλάσσης, ὀφάρια παντοδαπά, καὶ μαλάκια, καὶ σελάχη, καὶ ὀσρακόδερμα. Οἱ Δειπνοσοφισταὶ ἔκριναν τὰς Χαρίδας τῆς Σμύρνης μεγίστας καὶ καλλίστας ὄλων τῶν ἄλλων θαλασσῶν, μετὰ τὰς ἐν Μαντούρναϊς τῆς Χαμπανίας (Ἀθην. Δειπνοσοφιστ. Α'. σελ. 7). Οἱ Δωρίων (παρ' Ἀθην. σελ. 314) ἔκρινε τὰς Ῥίνας καὶ ὅλα τὰ σελάχη τοῦ Σμυρναϊκοῦ κόλπου, ὡς ὄλων τῶν ἄλλων διαφέροντα. Αἱ Ζύγιναι (εἶδος Σκυλοφάρου) ἐπιχωριάζουσι μάλιστα εἰς τὴν Σμύρνην (Βελλών. παρὰ Κοραῆ ἐν σημειώσ. εἰς Ξενοκρ. σελ. 109). Ταῦ τήθεα τέλος, τὰς κοινότερον φούσκας, ἡ Σβουρδούκλους τῆς Σμύρνης ἐπαινεῖ ὡς κάλλις ὁ Ξενοκράτης (§. νη. Ἐκδοσ. Κοραῆ). Τεχνικὰ δὲ προϊόντα εἶναι μαλλίον, καὶ μέταξα, καὶ βαμβάκιον, καὶ ὑφάσματα πολυποικίλα, καὶ πρὸς τοῦτοις τὰ Σμυρναϊκῇ, κατ' ἐξοχὴν λεγομένη, γῆ, καὶ κοινότερον Σαπωνόχωμα, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐργάζονται καθ' ἑκτικώτατον σαπῶνιον.

πόριον συνεισέφερον πολὺ εἰς τὴν πολυάνθρωπον συνοίκισιν τῆς πόλεως ταύτης, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ποικιλίαν τῶν τεχνῶν. Ἐννευήκοντα πέντε τεχνικὰ συζήματα ἢ συνάφια ἀριθμοῦνται σήμερον εἰς τὴν Σμύρναν, μικρὰ καὶ μεγάλα, τὰ ὅποια, εἰς ἐξαιρέσεως ἀπ' ὀλίγα ὀλίγους ἄλλοεθνεῖς, συνίστανται ὅλα ἀπὸ Γραικοῦς. Οἱ Σμυρναῖοι φαίνεται ὅτι εἰς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ φιλομάθειαν δὲν ἐλησμόνησαν τοὺς παλαιούς των προγόνους. Εἰς τὴν ἀνάδρασιν τῶν δυσυχίων των ἐφρόντισαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος νὰ συζητήσωσι τὸ περίφημον νοσοκομεῖόν των, καὶ τὸ ἤδη παλαιὸν λεγόμενον Σχολεῖον (α). Κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος συνέζησαν τὸ Νέον Φιλολογικόν των Γυμνάσιον ὃχι μακρὰν τοῦ παλαιοῦ Γυμνασίου τῆς Σμύρνης. Ἀλλὰ καὶ ὁ καλλωπισμὸς τῶν ἱερῶν Ναῶν, εἶναι μία ἀπὸ τὰς πρώτας φροντίδας τῆς εὐσεβείας τῶν Σμυρναίων. Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Τουρνεφόρτου ἦσαν εἰς τὴν Σμύρναν δύο μόνον Παρεκκλήσια τῶν Γραικῶν. Τώρα εἶναι ἀξιόλογοι καὶ μεγαλοπρεπεῖς τρεῖς ναοὶ, δύο εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς Σμύρνης, ὁ μὲν τῆς Ἀγίας Φωτεινῆς, ὁ δὲ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, κτισμένοι ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας τοῦ μετὰ ταῦτα Πατριαρχεύσαντος σοφῶν τάτου κυρίου Γρηγορίου· καὶ ἄλλος εἰς τὴν ἐπάνω συνοικίαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Θεολόγου Ἰωάννου ἀνεγνηγερμένος πρότινων ἐνιαυτῶν ἐπὶ τοῦ νῦν εὐκλεῶς Ἀρχιερατεύοντος φιλομουσοτάτου κυρίου Ἀνθίμου. Ὑπάρχει δὲ καὶ παλαιὸν Παρεκκλησίον τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, πλησίον τοῦ ὁποίου εἰς κειτο πιθανώτατα τὸ παλαιὸν Μητρώον. Οἱ δὲ Δυτικοὶ ἔχουσι καὶ αὐτοὶ δύο εὐρυχωροτάτας Ἐκκλησίας. Τοιοῦτοτρόπως ἡ Πρόνοια διετήρησε τὴν Σμύρναν καὶ ἀπ' οὗ ἔπαθε τὰ πάνδεινα. Εἰς τὴν φοδερὰν τοῦ γένους δυσυχίαν, ἐν ᾗ ὅλη ἡ Ἀσία ἔχασε καὶ τὰ φρονήματα καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν Ἑλλήνων, ἡ Σμύρνα ἔγεινε τὸ ἄσυλον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ἐξ αὐτῆς πάλιν ἀνεδόθη καὶ ἀνεβλάψεν εἰς τὴν

(α) Καὶ εἰς τῶν δύο τούτων καινοφρεσάτων καλῶν τὴν οἰκοδομὴν προσέθηκε τῶν ἄλλων Σμυρναίων κατὰ τὸν ζῆλον ὁ ἀείμνηστος Σαρῆ Παντελής. Τοιούτων φιλοκάλων καὶ φιλανθρώπων ἀνδρῶν τὰ ὀνόματα μνημονεύονται καὶ θέλουσιν μνημονεύεσθαι διὰ παντός εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν, ὡς εὐεργετῶν καὶ τῆς πατρίδος καὶ τῶν ὁμογενῶν των.

μικράν Ἀσίαν, τὸ μόνον γνῶρισμα τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους. Ἡ Σμύρνα μ' ἔλασθης τὰς δυσυχίας, μ' ὅλας τὰς φυσικὰς καὶ πολιτικὰς μεταβολάσθης, σώζει τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας τῆς εὐγενείας, καὶ τιμᾶται ἀπ' ὅλους τοὺς φρονίμους ὡς τροφὸς καὶ τῆς προσεχούσθης Ἠπείρου, καὶ τῶν παρακειμένων τῆς νήσων, εἰς τὰς ὁποίας μεταδίδει καὶ φῶτα γνώσεως καὶ πόρον ζωῆς διὰ τὴν ἐμπορικωτάτην θέσιν τῆς.

§. κ'. Εἶναι δὲ τὸ σημερινὸν σχῆμα τῆς Σμύρνης σχεδὸν ἑλλειψοειδές, πιεζόμενον ἔνθεν μὲν ἀπὸ τὸν ὁμώνυμον αὐτῆς κόλπον, ἐτέρωθεν δὲ ἀπὸ τὰς πρὸς τὴν νοτιορὴν τοῦ Πάγου ἀνωμαλίας. Καὶ πρὸς μὲν τὸ δυτικὸν αὐτῆς μέρος γειτονεῦσιν μνημεῖα Ἑβραϊκὰ καὶ ἀνωτέρω λόφοι γεωργήσιμοι σολισμένοι μὲ πύργους εὐμόρφους. Μετὰ ταῦτα προσελθὼν ὀλίγον εὐρίσκεις ἄλλας παλαιοτάτων ἐλαιῶν. Ἐφεξῆς δὲ προχωρήσας ἕως 40 σαδίου, ἢ 5 μίλλια, (περίπου μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν Τουρκικὴν) ἀπὸ τῆς πόλεως καταυτῆς εἰς τὰ περίφημα τοῦ Ἀγαμέμνονος Λουτρά, εἰς τὰ ὁποία τὸ παλαιὸν ἐσύχναζαν οἱ Σμυρναῖοι (α) σώζονται δὲ καὶ μέχρι τῆς σήμερον, κείμενα πλησίον τοῦ πάλαι ποτὲ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος. Εἰς δὲ τὸ βορραιοανατολικὸν τῆς Σμύρνης κεῖνται τὰ καλὰ τῆς περιδῶλια ἢ κῆποι, τετρακόσιοι περίπου τὸν ἀριθμὸν. Εἰς τούτους τοὺς κήπους, καὶ ἔφεξῆς, καὶ μάλιστα ὅπισθεν τοῦ Πάγου, εἶναι ὠκοδομημένοι πύργοι πολλοί, ἀγροκήπια τῶν Ὀθωμανῶν οἱ πλειότεροι. Πόσον τερπνοὶ καὶ κατάγραφοι εἶναι οὗτοι οἱ τόποι, καὶ πόσον καλὴ φαίνεται ἡ ὅπισθεν τοῦ Πάγου κοιλάς, διὰ τῆς ὁποίας ῥέων ὁ σεβάσιμος Μέλης, σολίζει τὰς ὄχθας του καὶ τοὺς παρακειμένους λόφους μὲ δένδρα αἰθαλῇ καὶ παντοτεινὴν πρᾶσινάδα! Κεῖται δὲ ἡ Σμύρνα εἰς τὴν 38, μοῖραν καὶ 25', 54" τοῦ πλάτους, καὶ 44, 46', 33", τοῦ μήκους, ἀπέχουσα τῆς Κωνσταντινουπόλεως 75, περίπου λεύγας Γαλατικὰς. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἐφέσου ἀπέχει κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν 320, σαδίου, ἢ 40, μίλλια, ἤτοι 12, λεύγας Γαλατικὰς, περίπου 12, ὥρας Τουρκικὰς. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἠθέλησε νὰ κάμῃ εὐκολώτεραν τὴν κοινωνίαν τῶν δύο τούτων πόλεων, τὰς ὁποίας ἐνόμαζεν ὀφθαλμοὺς τῆς Ἀσίας, προσάξας νὰ διορύξωσι

τὸν διαχωρίζοντα αὐτὰς ἰσθμὸν τῆς Χερσονήσου, διὰ τὰ ἐνωθῶσιν οἱ κόλποι τῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἔργαται ἀπῆντησαν δυσκολίας πολλὰς, ὅταν ἐφθασαν εἰς τὰ πετρώδη χωρία, ἀφῆκαν τὸ ἔργον ἀτελές. Φαίνεται δὲ μέχρι τῆς σήμερον τὸ ὄρυγμα εἰς τὴν πεδιάδα, πλησίον τῆς ὁδοῦ τῶν Βρουύλων, τὰ ὅποια εἶναι ἡ παλαιὰ Δάφνος, ἢ κατ' ἄλλους τὸ Χύτριον. Οἱ λιμὴν τῆς Σμύρνης κρίνεται ὁ μέγιστος καὶ εὐρυχωρότατος ὅλων σχεδὸν τῶν τῆς Ἀσίας λιμένων. Διὰ τοῦτο ἴσως ἀνομάζετο ἐξ ἀρχῆς καὶ Ναύλοχον ἢ Σμύρνα, ὡς δυναμένη παμπόλλους νῆας νὰ χοιρῇ. Ὑπέρκειται δὲ τοῦ Σμυρναϊκοῦ κόλπου πρὸς μὲν τὸ δυτικονότιον μέρος τὸ Κοράκιον ὄρος, τὸ κοινότερον λεγόμενον τῶν δύο ἀδελφῶν, διὰ τὰς ἐξεχούσας δύο γειτονικὰς κορυφάς του· πρὸς δὲ τὸ ἀνατολικόβόρειον, ὁ Σίπυλος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου παρωνομάζετο καὶ ἡ παλαιὰ Σμύρνα Σιπυλὴν (α). Σιπυλὴν δὲ ἐπωνομάζετο καὶ καὶ ἡ Κυβέλη, τὴν ὅποιαν ἐτίμων μάλιστα οἱ πρὸς Σίπυλον Μάγνητες (β) καὶ οἱ Σμυρναῖοι. Εἰς τὸ β' τῶν Ὁξονιακῶν μαρμάρων σώζεται συνθήκη μεταξύ Μάγνητων καὶ Σμυρναίων μετὰ τὸν ἐφεξῆς ὄρκον „Ὁμνύω Δία, Γῆν, Ἄρην, Ἀθηνᾶν Ἀρείαν, καὶ τὴν Ταυροπόλιν, καὶ ΤΗΜ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΝ ΣΙΠΥΛΗΝΗΝ“. Διὰ τοῦτο οἱ Σμυρναῖοι εἶχον καὶ νόμισμα ἐντεῦθεν μὲν φέρον τύπον γυναικείας πυργοφόρου κεφαλῆς, καὶ ἐπιγραφὴν, ΣΙΠΥΛΗΝΗ· ἐτέρωθεν δὲ φαίνεται ἐπιγραφὴ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ, καὶ εἰκὼν Λέοντος μετὰ τυμπάνου (γ). Ταῦτα δὲ ἦσαν τῆς Μητρὸς τῶν Θεῶν τὰ παράσημα,

Η, κροτάλων τυπάνων τ' ἰαχὴ, σύν τε βρόμος αὐλῶν

Εὐαδεν, ἠδὲ λύκων κλαγγή, χαροπῶν τε Λέοντων (δ).

Διοικεῖται δὲ τῶρα ἡ Σμύρνα τὰ πολιτικά ἀπὸ Ἐπαρχου (Μουσελίμην) καὶ Κριτὴν (Μουλᾶν) καὶ Δήμαρχον (Ἀγιάμπασην). Τὰ δὲ τέσσαρα γένη τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ Ἑβραίων, καὶ Ἀρμενίων καὶ Γραικῶν ἔχουσι καθὲν ἰδιαίτερος Κοινὸν ἰδικόντων, καὶ ὅλα ὁμοῦ κοινὴν ἐταιρείαν, τὸ λεγόμενον Καζάνιον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου πληρόνουσιν ἀναλόγως τοὺς διαωρισμένους βασιλικούς φόρους. Τὸ δὲ κοινὸν τῶν Γραικῶν διοικεῖται ἀπὸ πέντε δήμογέροντας, καὶ δαΐδεκα ἐφόρους, τοὺς

(α) Ἀρισ. Τόμ. Α. σελ. 229. (β) Πausan., βιβ. Γ. κεφ. κς'. (γ) J. Eckhel. Jon pag. 543. (δ) Ὁμήρ. ὕμν. ιγ.

ὀνομαζομένους δωδεκάνους, οἵτινες ἀλλάσσονται κατ' ἔτος, καὶ πάλιν εἰς ἄλλου χρόνου περίου ἐκλέγονται οἱ εὐδοκίμῃσαντες. Εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά καὶ τῶρα ἡ Σμύρνα εἶναι τιμημένη μὲ λαμπρὸν καὶ ἔγκριτον θρόνον Μητροπολίτου, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ὑπὸκειται μία Ἐπισκοπὴ τὰ Μοσχοννήσια, αἱ παλαιαὶ Ἐκατόννησοι, οἷον Ἀπολλώνησοι, διότι ἐτιμᾶτο μάλιστα ὁ Ἑκατος Ἀπόλλων εἰς αὐτὰς καὶ τὴν παρ' αὐτὰς παραῤῃαν γῆν.

§. κ'. Δὲν κρίνω ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσω πλατὺν κατάλογον τῶν ἑκπαλαὶ διαλαμφάντων ἐκ τῆς Σμύρνης ἐνδόξων ἀνδρῶν. Οἱ ἐνδοξότεροι τούτων εἶναι γνωστοὶ εἰς τοὺς πλειοτέρους ὁμογενεῖς μου, καὶ πολὺ μᾶλλον εἰς τοὺς Σμυρναίους, οἵτινες σπουδάζουσι νὰ μιμῶνται τὰς πράξεις των. Ἀπὸ τοῦς Ἐκκλησιαστικοῦς ὁ πρῶτος Ἀρχιερατεύσας τῆς Σμύρνης Ἀπόστολος Πολύκαρπος, καὶ ὁ μετ' αὐτὸν, ἡ πρὸ αὐτοῦ, κατὰ τινας, ἅγιος Βουκόλος τιμῶνται ἀφ' ὅλους τοὺς εὐσεβεῖς ὡς κύλοι τῆς Πίσεως. Μετὰ τούτους τοὺς θεῖους ἄνδρας ἡ τῶν Σμυρναίων Ἐκκλησία ἐτιμᾶται ἀπὸ πολλοὺς ἀειμνήστους Μητροπολίτας. Θεόκλητος, Νικηφόρος, Γρηγόριος ὁ Κονταρῆς, Ἀνανίας, Νεόφυτος, καὶ ἄλλοι ἦσαν Ἀρχιεπίσκοποι τῆς Σμύρνης περίφημοι διὰ τὴν φιλομάθειαν καὶ ἀρετὴν των. Νεόφυτος ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης ἦτο Σμυρναῖος. Προκόπιος καὶ Γρηγόριος οἱ μετὰ κλέους Πατριαρχεύσαντες μετέβησαν εἰς τὸν θρόνον τὸν Οἰκουμενικὸν ἀπὸ τὸν θρόνον τῆς Σμύρνης. Ὅσον δὲ διὰ τοὺς σοφοὺς τῆς Σμύρνης βλαστούς ἱκανὰ εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν παλαιῶν τῆς Ἰκесίων καὶ Ἰασόνων καὶ Ἑρμογενῶν καὶ Ἰατροδώρων, καὶ Ἀντιφάνων, καὶ Στεφάνων καὶ Βιάνων, καὶ Κοϊντων (α) καὶ Διομένους τοῦ διδασκάλου τοῦ Ἀναξάρχου, καὶ τοῦ ῥήτορος Δημητρίου (β), καὶ τῶν μεταγενεσέων τῆς Σοφιστῶν, τοὺς ὁποῖους μνημονεύει ὁ Φιλόστρατος, ἱκα-

(α) Οἱ Σμυρναῖοι Ποιητῆς τῶν 14: βιβλίων τῶν παραλειπομένων τοῦ Ὀμήρου δὲν μᾶς εἶναι γνωστὸν πῶς ὀνομάζετο· τὸ λατινικὸν ὄνομα Κόϊντος φαίνεται ὅτι ἦτο τοῦ κτήτορος τοῦ βιβλίου ἐπιγεγραμμένον κατὰ τὸ σύνθημα εἰς τὸ προμετώπιον. Εὗρε δὲ τὸ ποίημα Βησσαρίων ὁ Τραπεζούντιος εἰς τὴν πόλιν τῆς Καλαβρίας. Διὰ τοῦτο ὀνομάζεται ὁ Ποιητῆς καὶ Καλαβρῆς, καὶ Κόϊντος Σμυρναῖος. Βλέπ. Chandler. Tom. I. pag. 161. (β) Διογένης. Λαέρ. βιβ'. Ε'. κεφ. 5, καὶ Θ'. κεφ. 10.

καὶ τέλος καλῶν χυώτων· ὡς πρὸς τὸ ἠθικὸν δὲ, φρόνιμον, πρᾶον, ὑπεύκοντα τοῖς πρεσβυτέροις, καλοήθη, καλὸν Χριστιανόν, τιμῶντα τοὺς σοφοτέρους καὶ πρακτικωτέρους, ταπεινόν, καὶ αὐτὰ ἕως εἰς τινα βαθμὸν καὶ ἐν δέοντι, ὅτι ἀλλέως εἶναι μαρὸς καὶ ληθαργικὸς· ὡς πρὸς τὸ πολιτικόν, πραγματευτὴν, τεχνίτην, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἐπάγγελμα, δυνάμενον νὰ τῷ χορηγήσῃ τὰ μέσα τῆς συζυγιακῆς διατηρήσεως. Ἡ μήτηρ τοῦ γαμβροῦ, ἀφ' οὗ θεωρήσῃ τὰ ἴδια ὡς πρὸς τὴν νύμφην, τὰ ὅποια ὁ πατὴρ τῆς νύμφης ἐθεώρησε διὰ τὸν γαμβρόν, πρέπει νὰ βάλλῃ τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὴν αὐτὴν, ἐὰν ἔχῃ εὐτάκτως καὶ περιοδικῶς τὴν ρεῦσιν τῶν καταμνηνίων, ἐὰν αὐτὴ εἶναι αἱματικὴ ἢ ὑβρώδης καὶ λευκορροϊκὴ, ἐὰν ὁ πέλυξ ἦτοι ἡ λεκάνη εἶναι πλατεῖα, ἐὰν οἱ μαστοὶ ᾖναι καλοσχηματισμένοι, μὲ ἀλωὰν καὶ ῥάγαν ἐξηλειμένην, ὡς χρήσιμον εἰς τὴν θήλασιν, μὴν ἔχοντες τινὰ ἀδύνατον σκληρὸν καὶ σκιρτώδη, ἐὰν ὁμοίως αἱ ὑπομασχάλιαι ἀδένες δὲν εἶναι ὀγκωμένοι· ἀσθένειαι χοιραδικαὶ ἦτοι χειλωνίδια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κυριεύουσι τὰς ξανθομάλλους κόρας καὶ γυναῖκας· ἐὰν ᾖναι ἀπὸ 14 ἕως 20 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν εἰς τὸ κλίμα μας διωρισμένως, εἰς δὲ τὰ ἀρκτῶα ἀπὸ 18—25 τῶν κορασιῶν καὶ 25—35 τῶν ἀνδρῶν διορίζεται, καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια διὰ τὸ σύντομον παραβλέπω. Καὶ μὲ ὅλας αὐτάς τὰς προφυλακὰς μόνις τὰ συνοικέσια γίνονται, ὡς πρέπει, ἐπειδὴ ἐκεῖνο, τὸ ὅποσον ἐκλέξῃ ὁ πατὴρ τῆς νύμφης, ἢ ἡ μήτηρ τοῦ γαμβροῦ, δὲν εἶναι ἐπίσης ἐκλελεγμένον ἀπὸ τὸν γαμβρόν καὶ τὴν νύμφην, καὶ ἡ ὠραιότης, ὡς πρὸς τὰς ιδέας τῶν ἀτόμων, διαφέρει. Ἄλλ' ἤθελαν προβάλλει οἱ γονεῖς, ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τὰ ἄσχημα κοράσια θέλουν μείνει ἀνύπανδρα. Ἀνόητοι γονεῖς! ὅσοι σοχάζεσθε, ὅτι εἶναι ἄσχημον ἀπόλυτον εἰς τὸν κόσμον, ἔξω μόνον ἀπὸ τὰ τέρατα. Ἐὰν λοιπὸν αἱ θυγατέρες σας εἶναι ἄσχημοι, ὡς λέγετε, δὲν εἶναι δι' ὅλους, ἀλλὰ διὰ μερικοὺς, καὶ τὰ κορασιά σας θέλουσιν εἶναι διὰ ἓνα ἀπὸ τοὺς ὅλους· ἐὰν δὲ πάλιν εἶναι τερατώδη ἢ καὶ τέρατα, ἀγνοεῖτε τὸ συμφέρον σας, ὅτι αἱ τοιαῦται κατεδικάσθησαν ἀπὸ τὴν ἰδίαν φύσιν, ὡς ἀχρησται εἰς τὴν παιδοτοκίαν, καὶ αἱ περισσότεραι εἶναι στείραι, καὶ ἂν, κατὰ δυσυχίαν, συλλάβωσιν, αὐταὶ γίνονται θυεῖαι.

νοῦσι, λέγω, ταῦτα νὰ μαρτυρήσωσιν ὅτι ἡ Σμύρνα ἐσάβη Μουσεῖον τῆς Ἰωνίας.

§. κβ'. Ἀλλ' ἡ λαμπροτέρα δόξα τῆς σοφίας τῆς Σμύρνης εἶναι ὁ θεὸς Ὅμηρος, τοῦ ὁποίου καυχᾶται, ὅτι εἶναι πατρίς. Περὶ τούτου ἃς μὲ συγχωρήθῃ νὰ ἀναφέρω συντόμως τὰς κυριωτάτας μαρτυρίας, ὁποίας καμμία ἄλλη πόλις ἀπὸ τὰς ὅσαι ἀντιποιοῦνται τὸν Ὅμηρον, δὲν ἐμπορεῖ νὰ παραστήσῃ.

Α.) Αὐτὸς ὁ Ὅμηρος εἰς ἓν ἀπὸ τὰ φερόμενα ἐπιγράμματα του (α) παραπονούμενος διὰ τὴν ἀφιλοξενίαν τῶν Κυμαίων μαρτυρεῖ Μητέρα καὶ πατρίδα του τὴν Σμύρναν· ἰδοὺ τὰ ἔπη του αὐτά.

Οἷη μ' αἴσῃ δῶκε πατὴρ Ζεὺς κύρμα γενέσθαι

(α) Τα ἐπιγράμματα τοῦ Ὁμήρου, ὡς καὶ τοὺς ὕμνους του, τὰ κατέκριναν ὡς νόθα πολλοὶ Κριτικοὶ. Ἀλλ' ὁ Θουκυδίδης μᾶς ἐπικυρόνει τὸν εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνον του. Καὶ ὁ Πλάτων (φαίδρ. σελ. 209) τὸ εἰς Μίδα ἐπίγραμμα (βλέπε. φαίδρ. Βιβλιοθ. Ἑλλην. Τόμ. Α'. βιβ. Α. κεφ. 34, καὶ Ἰουστ. Σκυλιγ. ἐπίσας. εἰς τὰ Χρονικά τοῦ Εὐσεβ. φύλ. 74 καὶ Ἀγῶνα Ὁμήρου καὶ Ἠσιόδ. καὶ Σοῦδ. ἐν Λέξ. Μίδα). Ἀλλὰ καὶ Διογένης ὁ Λαέρτιος ἀναφέρον τινῶν γνώμην, ὅτι τὸ εἰς τὸν Μίδα ἐπίγραμμα εἶναι τοῦ Κλεοβούλου, μαρτυρεῖ ὅτι κοινῶς ἀπεδίδετο εἰς τὸν Ὅμηρον (βιβ. Α'. κεφ. ζ'). Εἶναι βέβαιον λοιπὸν ὅτι ἔγραψεν ὁ Ὅμηρος ὕμνους καὶ ἐπιγράμματα. Τὸ ἀνωτέρω ἐπίγραμμα τὸ ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος εἰς τὸ περὶ Ὁμήρου βιοτή. Ἐν δὲ ὁ Στράβων (βιβ. ΙΒ. σελ. 554) λέγει ῥητῶς, ὅτι ὁ Ὅμηρος δὲν ἐμνημόνευσεν οὔτε τὸν Μέλητα, οὔτε τὴν πατρίδα του Σμύρναν, τοῦτο πρέπει νὰ τοῦ περιορίσωμεν μόνον εἰς τὸν ἐν Ἰλιάδι κατάλογον τῶν πόλεων· ἐπειδὴ ἄλλως ὁ μέγας Γεωγράφος δὲν συμφωνεῖ οὔτε μὲ τὸν Ποιητὴν, οὔτε μὲ τὸν ἑαυτὸν του· εἰς τὸν αὐτὸν παράγραφον λέγει ὅτι ὁ Ὅμηρος δὲν ἐμνημόνευσεν οὔτε τὴν Λέσβον, οὔτε τὴν Τένεδον· καὶ ὁμοίως αὐτὸς ὁ Γεωγράφος ἀναφέρει τὸν Ὁμηρικὸν ἐκείνον στίχον περὶ τῆς Τενέδου

Τενέδοί τε ἴφι ἀνάσσει. Ἰλιάδ. Α'. στίχ. 38.

ὡσαύτως καὶ τὴν Λέσβον ὀνομάζει Μάκαρος πόλιν (Γεωγ. Η'). ὡς τὴν ὠνόμασεν ὁ Ποιητής

Ὅσσην Λέσβος ἄνω Μάκαρος ἔδος ἐντὸς ἔργει (Ἰλιάδ. Ω. στίχ. 544). Εἶναι ὁμοίως ἀληθές ὅτι οὔτε τὴν Λέσβον, οὔτε τὴν Τένεδον ἀναφέρει εἰς τὸν Κατάλογον ὁ Ὅμηρος. Τοῦτο πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν καὶ διὰ τὸν Μέλητα καὶ τὴν Σμύρναν.

Νήπιον αἰδοίης ἐπὶ γούνασι μητρὸς ἀτάλλων,
 Ἦν ποτ' ἐπύργωσαν βουλῇ Διὸς Αἰγιοόχοιο
 Λαοὶ Φρίκωνος (α) μάργων ἐπιθήτορες ἵππων,
 Αἰολίδα ΣΜΥΡΝΑΝ ἀλιγείτονα ποτυιάνακτον.

Β.) Ὁ Ὅμηρος ὀνομάζεται ἀπὸ ὅλους συμφώνως ἡδὲ
 Μέλητος, καὶ Μελησιγένης καὶ Μελησιάναξ. Ὁ μέλις εἶναι
 Σμυρναῖος· ἐπεὶ λοιπὸν καὶ ὁ Ὅμηρος νὰ ᾔηται Σμυρναῖος.
 Ὁ Μέλῃς εἶναι ποταμὸς, καὶ ὁ ποταμὸς δὲν ἐμπορεῖνὰ γεν-
 νᾷ υἱὸν, εἰμὴ εἰς τὴν χώραν τῆς μυθολογίας. Μ' ὅλον τοῦ-
 το ὁ Ἡρόδοτος (β). ἐρμηνεύει τὴν ῥῆσιν ταύτην, ὅτι ἡ Κρι-
 θεῖς, ἡ μήτηρ τοῦ Ὀμήρου, τὸν ἐγέννησε πλησίον τοῦ πο-
 ταμοῦ, ὃθεν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα.

Γ.) Πλὴν τοῦ Μέλῃτος καὶ τοῦ Ἡροδότου, ἀνώνυμὸς τις
 Ἕλλην συγγραφεὺς τῆς ζωῆς τοῦ Ὀμήρου ἀναφέρει μαρ-
 τυρίαν τοῦ Πινδάρου, καὶ ὁ Πλούταρχος τοῦ Ἀριστετέλους
 (περὶ βίου Ὀμήρου), ὅτι ὁ Ὅμηρος ἦτο γέννημα τῆς Σμύρ-
 νης (γ).

Δ.) Μύσχος Βουκολικὸς ποιητὴς ἐν τῷ ἐπιταφίῳ του εἰς
 τὸν Σμυρναῖον Βίωνα κλαίει τὴν Σμύρναν, ὅτι ἔχασε τοῦ-
 τον τὸν βλαστὸν τῆς μετ' αὐτὴν ζήμιαν, μετ' αὐτὴν εἶχε χάσειν
 καὶ τὸν παλαιὸν υἱό της τὸν Ὀμηρον,

„Τοῦτο, Μέλῃ, νέον ἄλγος! Ἀπώλετο πρᾶν τοι Ὀμη-
 ρος (δ).

Ε.) Ὁ Στράβων, ἀφ' οὗ ἐμπαρόδως ἀναφέρει ὅτι καὶ
 οἱ Κολοφώνιοι καὶ οἱ Χῖοι ἀντιποιοῦνται τοῦτον τὸν ποιητὴν,
 αὐτὸς φαίνεται ὅτι συγκατατίθεται μετ' αὐτοὺς Πλείστους
 λέγοντας τὴν Σμύρναν Πατρίδα τοῦ Ὀμήρου (ε).
 Ἀλλὰ καὶ ὁ πολὺ πρὸ τοῦ Στράβωνος καὶ πρὸ αὐτοῦ τοῦ

(α) Λαοὺς Φρίκωνος ὀνομάζει τοὺς Κυμαίους· ἡ δὲ Κύμη ὀνομάσθη
 Φρικωνίς ἀπὸ Φρικίου ὄρους τῆς Λοκρίδος, ὅπου διατρίψαντες πολλὸν χρόνον
 οἱ Λόκεις διέβησαν ὕστερον εἰς τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν Ἀγαμέμν-
 νος ἀπογόνων, καὶ ἔκτισαν τὴν Κύμην, εἰς τὴν ὅποίαν συνοίκισαν τοὺς
 πολλοὺς πρότερον ἀπωχισμένους, καὶ ἤδη ὑπὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου κακω-
 μένους Πελασγούς (Στράβ. ΙΓ. σελ. 582 καὶ 631.). (β) Περὶ τῆς Ὀμήρ-
 βιοτής. (γ) Ἀνώνυμ. Περὶ Ὀμήρ. ἔκδ. ὑπὸ Ἰησοῦ Βαρυσσοῦ. (δ) Μύσχ.
 Εἰδύλ. Γ. (ε) Γεωγρ. ΙΔ καὶ ΙΒ. σελ. 554.

Ἡροδότου ἀκμάσας Σκύλαξ ὁ Καρυανδινὸς εἰς τὸν Γεωγραφικόν του Περιπλουν λέγει τὸν Ὅμηρον Σμυρναῖον (α).

ΣΤ.) Ὁ Πλούταρχος ἐξ ἰδίας γνώμης ὁμολογεῖ τὸν Ὅμηρον Σμυρναῖον (β).

Ζ.) Ὁ Φιλόστρατος μεταξὺ τῶν ἄλλων του εἰκόνων ἔγραψε καὶ καλλίστην τοῦ Μέλιντος εἰκόνα χάριν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ὁμήρου.

Η.) Πολλὰ νομίσματα τῶν Σμυρναίων φέροντα τὸν τύπον τοῦ Ὁμήρου, παριστάνουσι τὸ δικαίωμα των περὶ τῆς εἰς τὴν πατρίδα των γεννήσεως τούτου τοῦ Ποιητοῦ· διὰ τοῦτο εἶχε καὶ Ὁμηρεῖον, ἢ Ναὸν εἰς τιμὴν τοῦ Ὁμήρου, καὶ νόμισμα ἰδιαιτέρως παρωνυμούμενον ἀπὸ τοῦ ποιητοῦ ΟΜΗΡΕΙΟΝ (γ).

Θ.) Ἄλλων πόλεων νομίσματα μαρτυροῦσι τὸν Ὅμηρον Σμυρναῖον· οὕτω σώζεται νόμισμα τῶν ἐκ Παφλαγονίας Ἀμιζριανῶν ἔχον ἐπιγραφὴν ἐντεῦθεν μὲν, ΟΜΗΡΟΣ, ἐτέρωθεν δὲ, ΜΕΛΗΣ (δ).

Ι.) Ἀκόμη δείκνυται εἰς τοὺς περιγηγῆτας τὸ σπήλαιον τοῦ Ὁμήρου, τὸ ὅπου μνημονεύει ὁ Πausanias (ε) τιμώμενον εἰς τὸν καιρὸν του, ἰδιότι εἰς αὐτὸ ἔγραφε τὰ ποιήματα. Πιθανότατα τὸ σπήλαιον τοῦτο κεῖται ὀπίσθεν τοῦ Πάγου πλησίον τοῦ παλαιοῦ ὕδραγωγείου πρὸς τὰ ἄρισερά τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ Μέλιντος, ὡς παρετήρησεν ὁ Χάντλερος.

ΙΑ.) Εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα τῆς Φιλολογίας (Mémoires de Littérature) σώζεται παλαιὰ Ἑλληνικὴ ἐπιγραφὴ εὐρημένη εἰς τὴν Σμύρναν, ἣτις ἀναφέρει τὸ ὄνομα Ἰατροῦ τινος Σμυρναίου Ἑρμογένους τοῦ Χαρμίδου, καὶ τὰ διάφορα συγγράμματα του, μεταξὺ τῶν ὁποίων φαίνεται καὶ ἓν περὶ πατρίδος Ὁμήρου. Ὁ Σμυρναῖος Ἑρμογένης, ὅστις ἤκμαζεν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνθούσης Ἑλλάδος, εἶχεν ἴσως πολλὰ ἀξιοπιστότερα δικαίωματα νὰ ἀποδείξῃ συμπατριώτην του τὸν Ὅμηρον, παρὰ ὁ μετὰ ΙΗ' ἑκατονταετηρίδας γεννηθεὶς Ἀλλάτιος ὁ Χῖος, ὅστις δι' ἰσχυρίζεται, ὅτι ἔχει συμπα-

(α) Σκύλ. Περιπλ. σελ. 79. Τόμ. Α. συλλογ. Γεωγ. ἐκδοθ. ὑπὸ Ζωσιμαδ. 1807. (β) Ἐν βίῳ Δημητρ. καὶ περὶ βίου Ὁμήρ. (γ) Στράβ. ΙΔ'. (δ) Joseph Eckhel. Tom. 11. Jon. pag. 362. (ε) Πausan. Βιβ. Ζ. κεφ. 5. καὶ Στράβ. ΙΒ. καὶ Stat. 2, καὶ Sylv. 7.

πρώτην του τὸν Ὅμηρον, ἐν ᾧ ἄλλως καταξεσχίζει τὸσον ἀνάνθρωπα τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ὀμήρου.

ΙΒ΄.) Οἱ ἐνδοξότεροι τῶν Ῥωμαίων συγγραφέων καὶ ποιητῶν, οἷον Λουκανὸς (γ), Σίλιος Ἰταλικὸς (δ), Κικέρων (ε), καὶ ἄλλοι ὁμολογοῦσι τὸν Ὅμηρον Σμυρναῖον.

ΙΓ΄.) Πολλοὶ ἄλλογενεῖς νεώτεροι σοφοί, οἷον, Κύζερος (Kuster), Τάνεγυς (Tanegy), Λεφάβριος (le Favre), ἡ κυρία Δακιέρα (Madame Dacier), Κύπερος (Cuper), Σχότος (Schotte), Φαβρίκιος (Fabricius), Τουρνεφόρτιος (Tournefort) (δ), Νοέλος (Noel) (ε), καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ Ἀγγλοὶ καὶ Γερμανοὶ καὶ Γάλλοι καὶ Ἰταλοὶ κρίνουσιν ἄδικον προφανέσασιν, ἀφίνοντες τὸν Μέλιντα καὶ τὴν Σμύρναν, νὰ ζητῶσιν ἄλλου τοῦ Ὀμήρου τὰ γενέθλια.

§. κγ΄. Ἀλλ' οἱ φιλόκαλοι καὶ φιλότιμοι Χῖοι θέλουσι τὸν Ὅμηρον ἰδικόντων.

„Προβάλλουσιν εἰς μάρτυρα τὸν Βουκολικὸν Θεόκριτον, ὅς τις ὠνόμασε φανερά τὸν Ὅμηρον

— Χῖον ἀοιδόν (ζ).

„Αναφέρουσιν αὐτοῦ τοῦ Ποιητοῦ μαρτυρίαν

„Οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἐνὶ παιπαλρόεσσι (η).

„Προβάλλουσι παλαιὰν φημίλιαν τῆς πατρίδος των, ἣτις ὠνομάζετο ποτὲ Ὀμηρίδαι.

„Δεικνύουσι νομίσματα τῆς Χίου μὲ τὸν τύπον τοῦ Ποιητοῦ.

„Δεικνύουσι Σχολεῖον Ὀμήρου, καὶ καθέδραν, ὅπου ἐδίδασκεν ὁ Ποιητής.

Ὅλαι αὗται αἱ μαρτυρίαι των καὶ ἂν ἦσαν ἀληθιναί· καὶ μία ὅμως δὲν βεβαιώνει τὴν Χίον πατρίδα τοῦ Ὀμήρου.

Ὁ Ὅμηρος λέγει, ὅχι ὅτι ἐγεννήθη, ἀλλ' ὅτι κατοικεῖ εἰς τὴν Χίον.

Ὀμηρίδαι ἦσαν εἰς τὴν Χίον· ἀλλ' οὕτως ὠνομάζοντο ὅχι οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ποιητοῦ, ἀλλ' οἱ ἀπὸ Κυναίου Ῥαφωδοί, ὅτινες ἔφαλλον καὶ ἐδίδασκον τὰ ἔπη τοῦ Ὀμήρου (θ). Ἐ-

(α) Smyrnacus vates Homérus. Libr. 9. (β) Smyrnaca plectra, pro Homérica. Libr. 8. (γ) pro Archia. (δ) Voyage de Levant. Lettre XXI. (ε) Noël dictionnaire de la Fable. (ζ) ἐκδύλ. ΙΔ. (η) Ὑμν. εἰς Ἀπόλ. στίχ. 176. (θ) Ὁ Κύναιθος ἦτο Χῖος, ἀκμάσας κατὰ τὴν 69 Ὀλυμπιάδα. Ὁ Εὐστάθιος (Παύδ. Α. 16) καὶ ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Πινδάρου (Νέμ. Β. στίχ. 1)

πειτα καὶ ἀπόγονοί του ἂν ἦσαν, ὁ Ὅμηρος, ὡς μᾶς βεβαιώνει ὁ Ἡρόδοτος, ἢ ὁ ὑπὸ τὸ σχῆμα τοῦ Ἡροδότου γράψας τὸν βίον τοῦ Ὀμήρου, ὁ Ὅμηρος ἐδίδαξεν εἰς τὴν Χίον, καὶ ἐνυμφεύθη, καὶ ἐγέννησε δύο θυγατέρας, τὰς ὁποίας, καὶ ὑπάνδρευσεν αὐτοῦ. Πιθανὸν εἶναι οἱ ἐγγονοί του νὰ ὠνομάσθην Ὀμηρίδαι. Δὲν ἦτο ὅμως διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ὅμηρος Χῖος. Πολὺ δικαιότερον ἐμπορεῖ νὰ καυχήθῃ ἡ Σμύρνα διὰ τὴν ἀκόμη σωζομένην ἀρχαιοτάτην οἰκογένειαν τῶν Ὀμήρων, τοὺς ὁποίους, καὶ ἂν ἄλλας ἀποδείξεις δὲν εἶχεν, ἐμπόρει νὰ τοὺς προβάλῃ ὡς ἀπόδειξιν, τοῦ ὅτι ὁ Ὅμηρος ἦτο Σμυρναῖος.

Οὐδ' ἀπὸ τὸ νόμισμα δὲν ἀποδεικνύεται Χῖος ὁ Ὅμηρος. Εἰς ξένων πολλῶν πολλαὶ πόλεις τιμὴν ἔκοψαν νομίσματα. Οὕτως οἱ Φεραῖοι καὶ αὐτοὶ οἱ Σμυρναῖοι ἐτύπωσαν εἰς τὸ νόμισμά των τὸν Ἡρακλῆν, καὶ οἱ Σάμιοι τὸν Μελέαγγρον· ἀλλ' οὔτε ὁ Ἡρακλῆς ἦτο Φεραῖος ἢ Σμυρναῖος, οὔτε ὁ Μελέαγγρος Σάμιος. Ὁ Ἀριστοτέλης μάλιστα μᾶς βεβαιώνει ῥητῶς, ὅτι „Χῖοι τε τιμήκασιν Ὀμηρὸν ΟΥΚ ὄντα πολίτην (α).” Ἐπειτα καὶ ἂν οἱ παλαιότεροι Χῖοι, θέλοντες νὰ ἀντιποινηθῶσι τὸν Ὀμηρον, ἔκοψαν, ὡς καὶ οἱ Κολοφώνιοι, νόμισμα εἰς τιμὴν του, μήπως μὲ τοῦτο ἠδυνήθισαν νὰ ἀφαιρέσωσι τὰ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Ποιητοῦ δικαιώματα τῆς Σμύρνης; Εἰς τὸ νόμισμα ἐμπόρεσαν νὰ μιμηθῶσι τοὺς Σμυρναῖους, ἀλλὰ Μέλητα ἄλλον δὲν ἐμποροῦσαν πατὲρ νὰ κάμωσι τὴν Χίον νὰ ἀναδώσῃ.

Οὔτε τὸ φιμιζόμενον σχολεῖον τοῦ Ὀμήρου δὲν δέχεται ὁ Περιηγητὴς Χάντλερος (β), ἀλλὰ διατείνεται, ὅτι ἐκεῖ ἦτο ναὸς τῆς Κυβέλης, ὡς ἀποδεικνύεται, λέγει, ἀπὸ τὰ πλησίον τοῦ θρόνου σωζόμενα ἐκτυπώματα τῶν λεόντων.

Ὅσον διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θεοκρίτου, εὐκόλα δύναται

λέγουσιν, ὅτι αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ ἐπιφανέστατος τῶν ῥαβδῶν ἢ ῥαψῶδων, οἳτινες συνέρραπτον εἰς τὰς ψυχὰς των τὰ ἔπη τοῦ Ὀμήρου, κρατοῦντες ῥάβδον εἰς τὰς χεῖρας. Λέγεται δὲ ὁ Κύναιθος ὅτι παρενέβαλε πολλοὺς ἰδικούς του εἰχούς εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Ὀμήρου· καί τινες ἀπὸ τοὺς ἐπιγεγραμμένους εἰς τὸν Ὀμηρον ὕμνους πολλοὶ κριτικοὶ τοὺς ἀπέδωκαν εἰς τὸν Κύναιθον.

(α) Ἀριστοτ. Ῥητορικ. Βιβλ. Β'. κεφ. κγ'. (β) Chandler voyage dans l'Asie mineure Tom. 1. Ch. XVI.

νὰ ἐξηγηθῇ, ὅτι ὁ Θεόκριτος ὠνόμασε τὸν Ὅμηρον Χῖον ἄοι, δὲν, ἢ ὡς πολιτογραφηθέντα ἀπὸ τοὺς Χίους, ἢ ὡς διδάξαντα τὰ ποιήματά του εἰς τὴν Χίον.

§. κδ'. Ταῦτα ἔγραψα αὐτοσχέδιον καὶ σύντομον περὶ Σμύρνης διατριβὴν, ἀνάγκασθεις νὰ λύσω μικράν τινα διαφοράν συμβῆσαν μεταξὺ φιλομαθῶν τινῶν Σμυρναίων καὶ ἐξωμεριτῶν περὶ τῆς πόλεως ταύτης. Αἱ καθημεριναὶ ἀσχολίαι τοῦ ἐπαγγέλματός μου δὲν μὲ συγχωροῦσι νὰ ἐπιθεωρήσω μετ' ἐπιστάσις τὸ πόνημα. Ἄν παρεισέφρισαν εἰς αὐτὸ λάβῃ πολλὰ ἢ ὀλίγα, ἃς χρησιμεύσωσιν εἰς τοὺς πεπαιδευμένους τῶν Σμυρναίων ὡς κέντρα, διὰ νὰ ἐξετάσωσι βαθυτέρα καὶ νὰ ἐκθέσωσι πλατύτερα τὴν ἰστορίαν τῆς Πατρίδος τῶν.

§. κε'. Ὅσον διὰ τοὺς φιλομούσους Χίους ὁμολογῶ, ὅτι εἶναι ἄξιοι νὰ ἀντιφιλοτιμῶνται πρὸς τοὺς Σμυρναίους περὶ τοῦ μεγάλου Ποιητοῦ, διότι εἶναι ἐπίσης ζήλωται καὶ σπουδασαὶ τῆς σοφίας του. Καὶ αὐτὸς ὁ Ὅμηρος, νομίζω, ἂν ἦτο τρόπος νὰ ἀκουσθῇ ἡ φωνή του ἀπὸ τὸν τάφον, ἤθελεν εἰπεῖν καὶ πρὸς τοὺς συμπατριώτας του Σμυρναίους καὶ πρὸς τοὺς ἐραστάς του Χίους, καὶ πρὸς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, ὅτι „Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου εἶναι οἱ μιμούμενοι τὴν ἀρετὴν μου(*)“.

(*) Ὁμολογοῦντες πρὸς τὸν ἀξιοσέβαστον καὶ ἀξέπαινον Κ. Οἰκονόμον τῆς προσηκούσας διὰ τὸ ὅποιον ἐπρόσφερον εἰς τὸ γένος του πολύτιμον δωρὸν χάριτας, ἐπαινοῦμεν τοὺς ὁποίους μετὰ πολλῆς κρίσεως κατέβαλεν εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς ἀξιολόγου ταύτης διατριβῆς κόπους, καὶ εὐχόμεθα ἐκ ψυχῆς καὶ καρδίας νὰ εὐρῇ μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν λογίων μιμητάς. Πόσῃ καὶ ὁποίαν ἔχουσι νὰ ἐξετάσωσιν ὕλην, ὅταν θελήσωσι καὶ ἀποφασίσωσι νὰ θυσιάσωσι μέρος τοῦ ἀπὸ τὰ κύρια τῶν ἐπαγγέλματα περισσεύοντος καιροῦ! Καὶ ὁποία ἡδονὴ καὶ ψυχικὴ εὐχαρίστησις εἰς ἀπόγονον τῶν ἐνδοξοτάτων Ἑλλήνων ἀσχολούμενον εἰς ἐξέτασιν, ἐξισόρησιν, μελέτην καὶ περιγραφὴν τῶν ἀφανισθέντων καὶ ἀκόμη σωζομένων λαμπρῶν καὶ σεβασμίων λειψάνων τῆς τέχνης καὶ σοφίας ἐκείνων! Πᾶν βῆμα ὅπου ἠθέλαμεν κάμει εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἑλλάδος ἔδαφος μᾶς ἀνακαλεῖ λαμπρὰν μνήμην, ἐγείρει τὴν περιέργειαν, ἔλκει τὴν προσοχὴν καὶ μᾶς προσκαλεῖ εἰς ἐξέτασίν του.

Ὡς γείτονες τῶν Σμυρναίων οἱ Χῖοι καὶ ἀνέκαθεν παράμιλλοι εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν καλῶν θέλουσι παρακινήθῃ προτῆτερον ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ σεβασμίου Οἰκονόμου καὶ φιλοτιμηθῇ νὰ ἐκθέσωσι καὶ αὐτοὶ τὴν ἰστορίαν τῆς πατρίδος τῶν, καὶ μάλιστα ἐν ᾧ ζητεῖ ὁ Κύριος Οἰκονόμος νὰ τοὺς ἀπαξῇ προφανῶς τὴν δόξαν τοῦ νὰ συναριθμῶσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν καὶ τὸν θεῖον Ὅμηρον.

Οἱ Εκδ. τοῦ Α. Ε'.

Ε Ϊ Δ Η Σ Ι Σ.

Κοινοποιοῦμεν εἰς τὸ Πανελλήνιον, ὅτι ἔχομεν εἰς τὰ Πιεσίρια τοῦ Τύπου Γραμματικὴν τῆς Γερμανικῆς Γλώσσης, ἣτις μετ' οὐ πολὺ θέλει ἐκδοθῆ εἰς φῶς. Περιστατικωτέραν εἶδησιν ταύτης, καὶ περὶ τοῦ σκοποῦ ἡμῶν, προσέτι καὶ περὶ τῶν τόπων, ὅπου θέλει πωλεῖσθαι, καὶ περὶ τῆς τιμῆς, θέλομεν δημοσιεύσει εὐθὺς ἀφ' οὗ λάβῃ τέλος ἡ Γραμματικὴ.

Ἐν Βιέννῃ ἰ. Νοεμβρ. 1817.

Κ. Β. Ε. Μυννίχιος

Δόκτωρ τῆς Φιλοσοφίας ἐκ Βίττεμβέργης ἐν Σαξωνίᾳ, καὶ

Κ. Ι. Ἑλαιῶν, Θετταλός:

Α Π Α Ν Τ Η Σ Ι Σ.

Ἐκτινῶν ἡμερῶν περιφέρεται ἐν Βιέννῃ μία φυλλάδα διὰ σίχων σατυρικῆς, ἐπιγραφομένη: „Τράγου κατὰ ρηγίσις. Σύνταγμα Ἐλευθερίου Ἀμφιλοχέως“.

Τὸ συγγραμμάτιον αὐτὸ κάμνει μεγάλην τιμὴν εἰς τὸν συγγραφέα, γνωστὸν ἤδη καὶ ἀπὸ ἄλλα του σιχουργήματα. Ἄν τὰ ἔρια τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ, καὶ τὸ σέβας ὅπου χρεωσέται πρὸς τὸ γένος, τὸ ἐσυγχαροῦσαν, ἔπρεπε νὰ διαδοθῇ τὸ συγγραμμάτιον καὶ δι' αὐτοῦ, διὰ νὰ γενῇ γνωστότερον καὶ κοινότερον. Οἱ κατηγορούμενοι δὲν ἐξεύρουσι τί μᾶλλον νὰ προκρίνωσι· νὰ εὐχαρισήσωσιν ἢ νὰ ἐλεεινολογήσωσι τὸν συγγραφέα, ὅτι εἶχε τόσα περιττὰ χρήματα, καὶ τόσας περιττὰς ἄρας διὰ νὰ ἐξοδεύσῃ εἰς τὴν λεπτομερῇ ἐξέτασιν καὶ περιγραφὴν τοῦ ὑποκειμένου των. Ἦθελεν εἶναι ἐξάπαντος ὠφελιμώτερον εἰς αὐτὸν ἂν ἔδαπάνῃ τὸν ἐκ τῶν ἀσχολιῶν του περισσεύοντα καιρὸν εἰς τὸ μέγα τοῦτο μάθημα (χρέος ἐκάστου ἀνθρώπου) τὸ, ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ, καὶ ὅχι, γινῶθι τοὺς ἄλλους· πλὴν κατὰ δυστυχίαν εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ἡ κλίσις πρὸς τὸ δεύτερον ὑπέρσχυσεν ἢ φύσει ἢ ἀπὸ κακῆν ἔξιν. Εἶναι τῶντι ἄξιος συλλυπήσεως. Εἶθε νὰ σωφρονήσῃ ποτέ!

Οἱ Κατηγορούμενοι.

τῆς γεννήσεως, ὡς παραβαίνουσαι τὸν νόμον τῆς φύσεως, θνήσκουν τὸν ἐλκεινότατον θάνατον, διὰ τὰ τὰς ἐκβάλλουν τὰ παῖδια ἀπὸ δρόμον ἀσυνήθιστον, λέγων τὸ ὑπογάστριον διὰ τῆς γαστροτομίας, καὶ ὑσεροτομίας, ἢ ἐξ αἰτίας τῆς προπτώσεως τῆς μήτρας ἢ μητροκίλης, ἢ ἀνατροπῆς τῆς αὐτῆς, καὶ αἱμορραγίας ἀπὸ κἀνὲν ὀργανικὸν ἀρρώστημα, καθὼς αὐταὶ ἔχουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὴν λεκάνην σενὴν, ἢ πλατείαν, ἢ κἀνὲν ὄργανον βεβλαμμένον. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐμπορεῖτε νὰ ἀποφύγητε αὐτὴν τὴν κακὴν συνήθειαν καὶ κακὴν πρόληψιν, προσπαθήσατε κἀν διὰ τὸ συμφέρον σας, συνιστάμενον πρῶτον εἰς τὴν εὐτυχίαν τῶν νεογνῶν προερχομένην ἀπὸ τὸν καλὸν συγδυασμὸν, τὸν ὁποῖον τοὺς ἐπιμηθεύσατε, καὶ δεύτερον, ὡς οὐσιωδέστερον, εἰς τὴν ἀπόκτησιν ἐγγόνων ὑγείων καὶ εὐρώων· τοιοῦτον καρπὸν θερίζετε ὅσον ἐσπεύρατε.

Ἐν τοιοῦτον συνοικέσιον, κατὰ τὰς ἄνω ἀκριβεῖς παρατηρήσεις ἐξακολουθηθὲν, δὲν ἐμπορεῖ νὰ μὴ συνάξῃ τοὺς καρποὺς τῆς εὐτυχίας καὶ γλυκοζωίας· ὁ πρῶτος καρπὸς εἶναι ἡ ἀμοibaία ἀγάπη, ὁ ἔρως, ἡ τιμὴ, ὑπουργία καὶ, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἀνέκφρατος εὐφροσύνη. Ὁ ἀνὴρ εὐχαριστημένος μὲ μεγάλην προσοχὴν θεωρεῖ τὰς ἐξωτερικάς του ὑποθέσεις· κοπιᾷ, ὡς μία ἀκούρας μέλισσα, διὰ τὰ πρὸς τὴν συναξιν καὶ διατήρησιν τοῦ οἴκου· οἱ κάματοι, οἱ ἰδρώτες, οἱ ἀγῶνες τοῦ φαίνονται ἀναπαύσεις, δροσιὰ καὶ ἡδοναί. Ἡ ὑμῆφι ἐπίσης ἀκούρας θεωρεῖ μετ' ἀκριθείας τὰς οἰκιακάς της ὑπουργίας ἥτοι οἰκοκυράτον, ἐπιτηδευσομένη καὶ συνεριζομένη νὰ ὑπερβῇ ἢ νὰ ὁμοιάσῃ τὸν ἄνδρα της εἰς τὸ φιλεργον. Τῷ ὄντι ἤθελεν εἰπεῖ τις, ὅτι εἰς δύο σώματα κατοικεῖ μία ψυχὴ, διοικοῦσα συμφάνας καὶ κινουσα τὸ ἀνδρὸ γύναιον σῶμα εἰς ἀμοibaίας ταυτοσκοποὺς ὑπουργίας. Ἀλλὰ δὲν ἐμπορεῖ νὰ τοὺς καταστήσῃ μία ὑπερβολικὴ ἀγάπη γονεῖς, χρειάζεται εἰς αὐτὴν νὰ συντρέξῃ καὶ μία μέτριος ὑπουργία τοῦ συζυγιακοῦ δεσμοῦ, ἡ ὁποία ὅσον σπανιωτέρα, τόσοον ὠφελιμωτέρα πρὸς τὴν σύλληψιν. Ἡ σπανιωτέρα φέρει δύο ὠφελείας ἀναγκαίας εἰς τὴν αὐτὴν, πρῶτην τῆς ἡδονῆς, καὶ δευτέραν τῆς συλλογῆς τοῦ χρειάζομένου σπέρματος· ἡ δὲ ἄμετρος ἐξ ἐναντίας καὶ συχνὴ ναρκᾷναι τὴν εὐαισθησίαν τῶν γεννητικῶν μερῶν, ἐξαντλεῖ τὴν ἀναγ-

καίαν ποσότητα καὶ ποιότητα τοῦ ζωτικοῦ ὕγρου· ἔσω λοιπὸν ὡς πρὸς αὐτὸ ἡ μετριότης. Μία τοιαύτη γλυκεία συμπίεσις, εἰς τὴν ὁποίαν ὅλη ἡ ζωτικὴ καὶ θυμικὴ δύναμις εἶναι ἐξειλημένη, καταντᾷ ἐπιτυχαίνουσα τὸν σκοπὸν τῆς· ἡ γυνὴ συλλαμβάνει, τὴν ὁποίαν τότε τόσον οἱ γονεῖς, ὅσον καὶ ὁ ἀνὴρ πρέπει νὰ τὴν προσέχουν εἰς τὰς οἰκιακὰς ὑπηρεσίας, φορέματα, πάθι, κίνησιν, ἀνάπαυσιν, ἀναλόγως κατὰ τὰς προόδους τῆς βασιάσεως. Καὶ πρῶτον εἰς τοὺς πρῶτους τρεῖς μῆνας, τὰ φορέματα νὰ ἦναι ἐλαφρότερα, καὶ ἀνάλογα μὲ τὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τὴν κρᾶσιν τοῦ αἵματος, χαῦνα καὶ ὄχι σφιγκτὰ, διὰ νὰ μὴ προξενήσουν διὰ τῆς θλίψεως τῶν πτώσεως τῆς μήτρας ἢ μητροκῆλας ἢ ἐκτρώσεις, ἀποβλήματα, ἢ ἐμποδίσουν τὴν αὐξήσιν καὶ καλὴν θέσιν τοῦ ἐμβρύου εἰς τὴν μήτραν. Τὰ σανδάλια μαλακά καὶ χαμηλὰ, προφυλάττοντα τὸ πέσιμον τῆς ἐγγαστρωμένης· ἡ διαίτα συνισαμένη ἀπὸ φαγιτὰ εὐκολοχώνευτα καὶ ποσότητος μετρίας· μακρὰν ἀπὸ αὐτὴν τὰ δύσπεπτα καὶ πνευματώδη, ὡς τὰ ῥακία, ὁ καφὴς, εἴαν δὲν εἶναι συνειδισμένη καὶ φύσει ἀδύνατος· ἀποφευχταῖαι αἱ συναναστροφαι, τὰ παιγνίδια, οἱ χοροὶ, καὶ ὅλα τὰ ἀντικείμενα διεγείροντα πάθι, οἶον ζήλοτυπίαν, λύπην, φθόνον, φόβον· ἡ κίνησις ἃς γίνεται εἰς τόπον ὁμαλὸν καὶ ὄχι εἰς ἀνηφορικοὺς, ἀνωμάλους, καὶ δυσβάτους τόπους, μετρία, κἀλλιον ὀλιγωτέρα ἢ περισσότερα, ἕως νὰ κουρασθῇ· ὁ κλινότοπος εἰς τόπον, ἢ καμάραν ἀπόμακραν τοῦ θορύβου, ἡσυχον, καλοῦ αἵρος καὶ θέσεως.

Εἰς τὸ δεῦτερον τρίμηνον, ἕως τοὺς ἐννέα αἱ αὐταὶ παραγγελίαι πλεον αὐξηρῶς συνεχιζόμεναι, ὅσον ἡ βασίσις καὶ τὸ ἐμβρυὸν προχωροῦσι· τὰ φορέματα δηλοῦσι μᾶλλον ἐλαφρὰ, τὰ φαγιτὰ ὀλιγώτερα καὶ εὐπεπτώτερα, τὰ ποτὰ δροσιτικώτερα, διὰ νὰ μὴν ἐρεθίζουν τὸν σῶμαχον, τὰ πνευματικά ποτὰ, ἂν ἦναι δυνατόν, νὰ ἀποκοποῦν, εἰ δὲ μὴ, νὰ σμικρυνθοῦν· τὰ βίαια καὶ δύσκολα κινήματα, ὡς τοῦ χοροῦ, ἀναβάσεως, καταβάσεως, ἀθηφορίας, τρεξιμάτων, κινήματων εἰς ἄμαξαν εἰς ἀνωμάλους καὶ λιθοστρώτους τόπους, ὡς ἱκανὰ νὰ προξενήσουν αἱμορραγίας, αἰῶρους γεννήσεις καὶ μητρορραγίας ἐνταυτῷ καὶ συχνάκις θάνατον. Ἐάν εἰς αὐτὸ τὸ ἐννεαμηνιαῖον διάστημα ἡ ἐγγαστρωμένη

πάσχη σῦψιν, τὸ κλυσήμερον μὲ μαλάχης νερόν καὶ ἄμυγδα λόλαδον, ἢ κινητικὰ ἄθωα καὶ ἐλαφρὰ ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν φυτῶν, ὡς τὸ μάννα, ταμάρινδος, σερῶπιον κιχωρίου, ἴων, ἢ κασσία, τὰ ὅποια καὶ ἐκκοπρωτικά καλοῦνται, εἶναι ὠφελιμότατα. Ἐὰν ἡ αὐτὴ ὑποπέσῃ εἰς καμμίαν νόσον φλογισικὴν ἐλαφρὰν ἢ βαρεῖαν, αἱ βδέλλαι, ἢ φλεβοτομία μικρὴ ἢ μεγάλη κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐκτάσεως τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς κράσεως τῆς ἐξακολουθεῖται, συμφωνημένη ὅμως ἀπὸ μίαν φρόνιμον ἐπίσκεψιν, καὶ διόρισιν πρακτικοῦ ἱατροῦ ἢ μαιευτῆρος καλὰ ἐξησκημένου εἰς τὴν μαιευτικὴν ἐπιστήμην. Τὴν αὐτὴν, ἀφ' οὗ γεννήσῃ, ἀσφαλίζουσιν εἰς μίαν καμάραν παράμερον ἀπὸ τοὺς θορύβους ἕως τὰς 20 ἡμέρας, ἀποφεύγοντες τὰς ἐν τῷ ἀναμεταξὺ κακῶς συνειθισμένας ἐπισκέψεις τῶν σωρηδὸν συρρέοντων συγγενῶν, φίλων καὶ γνωρίμων, καὶ τὰ βαπτισιακὰ συμπόσια· ὅλα αὐτὰ εἶναι αἷτια ἀνισυχίας, ἐνοχλήσεως, πολυφαγίας καὶ πολλῶν ἀσθενειῶν χρονικῶν ἀποκτωμένων εἰς τὰς περισσοτέρας γυναῖκας κατ' αὐτὸ τῆς λειχωνίας τὸ διάστημα.

Φυσικὴ καὶ ἡθικὴ ἀνατροφή τοῦ νηπίου.

Τὸ ἀρτιγέννητον νήπιον εἶναι φύσει τόσο ἀσθενὲς καὶ τρυφερόν, ὥστε φαίνεται νὰ παραφέρῃται καθ' ἡμέραν μεταξὺ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ὑπόκειται εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους, καὶ χρήζει παντὸς εἶδους βοηθείας. Διὸ δικαίως ὁ Γαλάτειος Πλίνιος (Βουφῶν, Ἰσορ. τοῦ ἀνθρ.) εἶπεν, ὅτι ὁ βασιλεὺς τοῦ παντὸς εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἀθλιότητος καὶ τοῦ ἁλγους εἶναι ὁ ἀσθενέστερος τῶν ζώων.

Οἱ γονεῖς λοιπὸν πρέπει νὰ διευθύνουν τὰ πρῶτα διὰ τὰ πρῶτα ἐξήματα τοῦ εἰς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς του, ἐπαγρυπνοῦντες διὰ τὰ πρῶτα σοιχεῖα τῆς φυσικῆς καὶ ἡθικῆς ἀνατροφῆς τοῦ νηπίου. Ἐπειδὴ ἐς τὸν πρῶτον πείρας καὶ λογικοῦ πῶς ἡ θέλην ἐμπορέσει νὰ διακρίνῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν τὸ χρησιμὸν, ἢ βλαβερόν ἀπὸ τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὅποια τὸ περικυκλόνουν, καὶ τὰς χρησίμους εἰς τροφήν του οὐσίας; Πῶς ἤθελε θυνηθῇ νὰ διευθύνῃ τὴν χρῆσιν τῶν ὀργάνων καὶ αἰσθήσεών του;

Διὸ πλύνοντες καὶ ἐνδύοντες τὸ νήπιον, τὸ βάζουσιν εἰς ἓν εἶκμα καλῆς θέσεως, αἶρος εὐκράτου χρησίμου

διὰ τὴν ἀναπνοὴν τοῦ ἀποφεύγοντες τὸν ἀκίνητον καὶ μiasμένον τοῦ κλινότοπου καὶ χαμηλῶν μερῶν, ὡς βλαβερὸν καὶ ἐνοχλητικόν, τὸν πολλὰ ψυχρὸν, θερμὸν, ξηρὸν, ἢ ὑγρὸν ὑποσκεπάζοντες το ἀπὸ τὰς αἰφνιδίους μεταβολὰς τῆς ἀτμοσφαίρας, τὸ συνειθίζουσι κατὰ βαθμοὺς εἰς αὐτὰς διὰ νὰ μὴ συναγχαθῇ. Ὁ αἷρ καταφορτώμενος ἀπὸ μιάσματα καὶ μολύσματα (contagions) αἰτμῶν δυσωδῶν, εἶναι ἐπιζημίος καὶ δηλητήριος διὰ τὰ πνευμόνια τοῦ, ἀρχίζοντα νὰ ἀναπνεύσῃ, οἷα εἶναι τὰ αἶρια (gaz), ὑδρογόνον, ἀνθρακικόν, θεικόν καὶ ἀμμωνιακόν κτλ. Αὕτῃ εἶναι ἡ αἰτία ἀναμφισβήτητος τοῦ θανάτου ἐνὸς μεγάλου μέρους τῶν νηπίων εἰς τὰ νοσοκομεῖα, ὅπου ἡ δυσυχία τὰ ἐπισωρεύει, καὶ τῆς κᾶχεξίας τῶν νηπίων πολὺν καιρὸν κοιμωμένων συρμὰ εἰς τὰς μητέρας τῶν, ἢ γέροντας γονεῖς. Ποίαν ὠφέλειαν τῇ ἀληθείᾳ τὸ νεόγονον ἐμπορεῖ νὰ ἀπολαύσῃ ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ εἶδος τῆς συμμάσσεώς τῶν καὶ κλωστήματος; Καὶ ἀσθενεῖς ὑποτεθεὶν, ἡ Ὑγιεινὴ δὲν τοὺς δίδει μέγα ἀσφαλέσμενα καὶ εὐκολώτερα νὰ τὸ θερμάνωσι καὶ νὰ τὸ δυναμώσωσι;

Τὸ φῶς εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὸ νήπιον, καὶ τὸ ἴδιον φαίνεται νὰ τὸ ζητῇ ἀδούμενον ἀπὸ τὴν φυσικὴν βοήθην· ἀλλὰ ἤθελεν εἶναι ἐπικινδυνὸν νὰ τὸ ἐκθέσουν πολλὰ ὀγλίγωρα εἰς τὴν ἐντύπωσιν αὐτοῦ τοῦ βρεοῦ ὡς πάνυ διεγερτικὸν εἰς τὴν ζωικὴν μηχανήν. Ὁ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐτι μαλακοὶ καὶ τρυφεροὶ ἤθελαν θάμβωθῇ καὶ πληγῶθῃ ἴσως διὰ παντοτενὰ. Περνῶντες το βαθμίδον καὶ ἀνεπαισθήτως ἀπὸ ἐν μέτριον φῶς, τὸ συνειθίζου νὰ ὑποφέρῃ τὸ πλέον ἔντονον φῶς μιᾶς μεγάλης καὶ φωτεινῆς ἡμέρας· βάζοντες το ἀντίκρυ τοῦ φωτός καὶ τῶν ἀντικειμένων, τὴν περιέργειάν του καὶ ἴδουσαν διεγειρόντων, ἀποφεύγουν τὴν εἰς τὰ πλάγια ὁρασιν· αἰτίαν τῆς ἀλληλορρήσεως τῶν περισσοτέρων παιδίων· ἀπομακρύνοντες τοὺς θορύβους, κρότους, καὶ τὰ κοινῶς συνειθισμένα ψαλίσματα καὶ νεανίσματα, τὸ αὐτίον του καὶ τὴν ἡσυχίαν του συγχύζοντα, τοῦ ἀποτρέπου τὴν γλυκείαν ἀνάπαυσιν τοῦ ὕπνου.

Ἡ μήτηρ ἢ ἡ τροφὸς πρέπει νὰ βατᾷ τὸ νήπιον εἰς μεγάλην πείραν, ἀλλάζουσα τὰ φορέματα ἐν καιρῷ χρείας· πλύνουσα, ἢ σπογγίζουσα τοὺς μηρούς καὶ περιμήρια με-

χλιαρόν νερόν, διὰ τὸ νὰ τὸ προφυλάξῃ ἀπὸ τὰς ἐκβλήσεις (excoriations). Τὰ σπάργανα, ἀνάλογα μὲ τὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, πρέπει νὰ ἦναι μετρίως ἐσφιγμένα διὰ νὰ μὴν ἐμποδίσωσι τὴν κίνησιν τοῦ κορμίου καὶ τῶν μελῶν, καὶ τῆς κυκλοφορίας· τὰ ὀθῶνια, ἢτοι πανικά, οὔτε ὑγρὰ οὔτε ψυχρὰ, οὔτε σκληρὰ νὰ ἦναι, ὅταν βάζονται ἀμέσως εἰς τὸ σῶμά του. Ἡ κοιτὶς τῆς ἀναπαυσεώς του φρωμένη με ἀχύραν, πτερίδος ἢ τριχῶν φρωμάτιον, καὶ ὄχι μὲ ἄχυνν πτερῶν, μαλλίου, τῶν ὁποίων ἡ θερμότης καὶ μαλακότης ἤθελον τοῦ προξενήσῃ ἐνέχλησιν καὶ ἀνευαρμοσίαν τοῦ σώματος. Βάζοντες τὸ νήπιον εἰς τὸ ἐν ἢ εἰς τὸ ἄλλο πλευρόν, καὶ τὴν κεφαλὴν του καὶ ὤμους ὀλίγον ὑψωμένους, θέσιν χρησίμον διὰ νὰ πίπτουν τὰ σῶλιά του καὶ αἱ ἰξώδεις ὕλαι, ἀπὸ τὰς ὁποίας τὸ σῆθος εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον φορτωμένον, τὸ βαροῦσιν εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν διὰ τῶν ἐπίδεσμάτων· μισοσκεπάζοντες τὸ κλινιδίον του μὲ κανὲν παραπέτασμα, ἐμποδίζουσι τὴν μεγάλην ἐγχαράξιν τοῦ φωτός καὶ ἐνέργειαν τοῦ ψυχούς, ἢ κάλλιον εἰπεῖν, διάχυσιν τοῦ θερμαντικοῦ (calorique), καὶ ἐνταυτῷ δίδουσιν εἴσοδον εἰς τινα ποσότητα ἀέρος.

Δὲν ἀρκεῖ εἰς τὸ νήπιον ἡ ἀναπνεύσις μετὰ τὴν γέννησίν του, ἀλλὰ πρέπει νὰ λάβῃ τροφὴν πρὸς συνέχειαν τῆς ζωῆς του. Τὸ παράδειγμα τῶν ζώων, τὰ ὁποία θηλάζουσι τὰς μητέρας των, ὅταν γεννῶνται, δεικνύει τὸν σκοπὸν τῆς φύσεως. Τί σφάλμα, τί πρόληψις, νὰ καταδαμάσῃ τὸ νεογεννηθὲν εἰς νηστείαν μᾶλλον ἢ ἥττον σκληράν, ὅταν τὸ πᾶν μᾶς δεικνύῃ τὴν ὑγείαν του, ἢ νὰ τῷ δώτῃ νερόν ζαχαρωμένον, ὅταν διὰ τῶν φωνῶν του ζητῇ τινὰ οὐσίαν θρεπτικωτέραν! Ἡ μητέρα λοιπὸν πρέπει νὰ τῷ δώσῃ τὸν κόλπον της, νὰ τὸ θρέψῃ μὲ τὸ ἴδιόν της γάλα, ἕως οὗ φθάσῃ εἰς καταστάσιν νὰ χωνεύσῃ τροφὰς δυνατωτέρας. Αὐτὸ εἶναι χρέος φυσικόν καὶ ἱερὸν, ἀνεφ' οὗ ἡ μήτηρ δὲν εἶναι ἐντελὴς μήτηρ, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἐμπορεῖ νὰ τὴν ἀποσπάσῃ, εἰμή τις ἀσθένεια βαρεῖα, οἰκία καὶ τινες ἀνάγκαι ἢ τι ἡθικὸν κακόν.

Τὸ μητρικὸν γάλα εἶναι ἡ πλέον συμφωνοῦσα τροφή εἰς τὸ νήπιον κατὰ πάσας τὰς σχέσεις. Αἱ πρῶται σαγόνες φύσει ῥηῖναι αὐτοῦ τοῦ ὑγροῦ ὀνομαζόμεναι κολῶ.

σπον ἡ τροφαλις γαργαρίζου τὸ ἔντερόν του, ἀνακατώνουν, συγκερνῶσι τὸ μικρόν του συνεργοῦσαι τὴν ἑκκρίσιν του. Αἱ αὐταὶ ἀποκαθιστάμεναι θαψιλέσθαι καὶ οὐσιωδέσθαι ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν, κατὰ τὴν αὐξήσιν καὶ ἐνδυνάμωσιν τοῦ νηπίου ἀναπληροῦσι πολλὸν καιρὸν τὰς χρείας του.

Ὅταν ὁμως αἰτίαι ἱκαναὶ ἀποτρέπουσιν εἰς τὴν μητέρα τὴν θρῆψιν τοῦ νηπίου, ἐξ ἀνάγκης τότε πρέπει νὰ τὸ ἐμπιστευθῇ εἰς τροφόν. Ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ εὐρεθῇ αὐτὴ τῆς αὐτῆς ἡλικίας μετὰ τὴν μητέρα του, τῆς αὐτῆς κρᾶσεως, τῆς αὐτῆς ὑγείας, καὶ τὸ γάλακτος ἐντελῶς ἀνάλογον μετὰ τὸ ἰδικόν της καὶ τὰς χρείας τοῦ νηπίου; Πῶς θέλουν εὐρεθῇ εἰς μισθωτὴν ἢ καλοκάγαθια, ἢ γλυκύτης, ἢ συμπάθεια, ἢ αἰσθητότης, ἢ προσήλωσις, ἢ ἀγάπη, ἢ πραότης, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅλαι αἱ ιδιότητες τῆς ἀληθοῦς μητρὸς;

Αὐτοὶ οἱ σοχασμοὶ ἤθελαν εἶναι θλιβεροὶ καὶ ἱκανοὶ νὰ φέρουν μεγάλην λύπην καὶ ἀδημονίαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν γονέων, εἰ μὴ ἡ πείρα δὲν τοὺς ἐδείκνυεν, ὅτι ὅλαι αἱ βυζᾶσαι δὲν εἶναι μητρηαί. Οἱ περισσότεροι ἀριθμὸς αὐτῶν, ἀγαθῇ τύχῃ, μετὰ ἑνὸς μέτριου μισθοῦ ἀφιερώνονται μετὰ θαυμασὴν γενναιοψυχίαν διὰ τὴν ὑγείαν τῶν τροφίμωντων. Αἱ περισσότεραι, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν πρὸς ἑπαινοῦντων, εἶναι προτιμώτεραι ἀπὸ τὰς ὁποίας αὐταὶ διαδέχονται μητέρας. Ἡ ὑγιεινὴ καὶ ὀρθοὶν χωρική ἐνασχολουμένη μόνον διὰ τὸ οἰκοκυράτου της δὲν ἰσχύει περισσότερον, ὥς πρὸς τὸν γαλακτισμὸν, ἀπὸ τὴν πλουσίαν πολιοικοῦσαν, συχνῶς καὶ τὸ περισσότερον διάστημα τῆς ζωῆς της καταφινομένην νὰ εὐχαρισῇ τὰς ἡδονὰς της, καὶ τὰς ψυχικὰς ὁρμὰς; Ἄς τὸ ὁμολογήσωμεν λοιπὸν, ὅτι ἡ μανία τῶν παιγνιδίων, χορῶν καὶ κοινῶν θεαμάτων, καὶ ἄλλα ἄπειρα ἐλαττώματα ἢ πάθη βασανίζοντα τὴν γυναῖκα εἰς τὸν κόλπον τῶν μεγάλων πόλεων, εἶναι ἀνεπιτήδεια νὰ τὴν καταστήσουν καλὴν τροφόν, καὶ ἀσύμφορον εἰς τὴν φροντίδα καὶ ἀγρυπνίαν, τὴν ὅποιαν ἡ πρώτη ἡλικία ἀπαιτεῖ. Δὲν εὐρίσκομεν προσέτι, εἰ μὴ εἰς τὰ χωρία τὴν εὐκρασίαν τοῦ αἵρος καὶ τὴν ἡσυχον γαλήνην τῆς ψυχῆς, χρήσιμους αἰτίας τῆς καλῆς ποιότητος τοῦ γάλακτος. Στερημέναι ἀπὸ αὐτὸ τὸ καταφύγιον τί ἤθελαν γένῃ αὐταὶ αἱ μεγάλαι πόλεις; Πῶς ἤθελαν ἀνα-